

LA CLAU DE LA VOLTA

L'elecció presidencial

No direm que vivim en el millor dels mons possibles, però cal reconèixer que des del 14 d'abril s'ha fet molta feina, que el règim és vividor i que els nostres conflictes no són res al costat d'altres problemes d'ordre interior i exterior que en aquest moment han de resoldre moltes nacions que fins ara ens havien fet enveja.

Durant aquest temps s'ha fet molta feina. Han estat enderrocades les lleis d'excepció de l'antic règim i ha estat redactada la

oblidarà que aquest home ha estat un dels principals artífexs de l'adveniment del règim republicà. Quan el senyor Sánchez Guerra va fer fallida, al moment del seu discurs al teatre de la Zarzuela, va arribar l'hora del senyor Alcalá-Zamora. I potser només ell va veure tan clarament el desenllaç del drama polític. Ningú com ell, o poc com ell, varen posar a disposició de la causa de la República el seu talent, la seva llibertat i la seva fortuna. Fosat a

De Dijous — a Dijous

Un altre cop corredisses a la Rambla. La història de Barcelona es podria descriure, d'uns anys ençà, per les seves corredisses a la Rambla. (Escrivint això, tenim davant dels ulls un gravat tret de l'obra Las bullangas de Barcelona.)

Més tard, se n'han vistes moltes i moltes, de corredisses i corredisses; la Lliga ens hi feia córrer tot sovint, per l'Autonomia i pel Port Franc o perquè arribava el mariscal Joffre. Després ha tocat el torn als estudiants i obrers i, més a prop, als de la F. A. I.

Però el 8 d'aquest mes, la pau de la nostra Via Sacra (com l'anomenava Puig i Cadafalch) s'ha vist torbada per una estranya comparsa. Gent ultraconservadora, en conxorxa amb aquells que professionalment han estat gent d'ordre, vociferant, armats d'estaques, precedits de flors de lis i rojogualdas, araven la gran gresca: crits inconexos brollaven d'aquell contuberni ambulat; crits on hom intentava de barrejar coses del cel amb interessos migrats i fòssils de la terra. Els «protestants» sortien d'una església; però també haurien pogut venir d'un cine, d'una taverna, o d'un envolat de festa major; volem dir que llur esperit religiós no es veia sinó per la dèria, per cert ben anticristiana, de donar al Cèsar el que és de Déu, i comprometre la Religió dintre llurs tresques.

I allí foren les garrolades, cops de sabre, corredisses, desmais de senyores i senyorettes, segaments de cames i xiribecs. Tot a laor i glòria de l'ordre i del fetixisme monàrquic.

Realment, davant d'aquests espectacles, comprenem molt bé l'allocució d'Ortega y Gasset a les dretes d'Espanya. Van amb dos segles d'endarreriment. No donen cap solució a cap problema. A ple segle XX encara dubten si la monarquia ha d'ésser absoluta, o si, cas d'haver-hi Constitució, pot ésser una Carta atorgada pel Monarca. No s'han adonat que, a tot arreu, els conservadors, l'única cosa que conserven, és el nom.

Són gent de guerra civil, amb el crani atapeït d'històries de les guerres civils; amb un amor romàntic al temps de les «partides» i els cabecillas. De tota la vida els han inculcat un culte idolàtric a la guerra civil. L'única reanca que tenen és de no poder-se lliurar definitivament a aquest esport, als seus ulls, ple de prestigi. No són uns polítics, són uns esportius.

Per ara aquests perillous esportius s'accontenten amb alterar l'ordre de la Rambla. Ben poca cosa; però també ben molesta. No ho diem, naturalment, per la República, la qual no trontolla gens amb aquestes faccès; sinó pels que venen ocells i flors i per les persones que els passa pel cap de ramblejar, i pels senyors i senyores que porten el tortell acabat d'adquirir al Forn del sant que sigui.

Haurien de comprendre, aquests inquieta-dors de ramblistes, que no vivim en un país d'opereta, on sigui lícit, per a esbarjiment de turistes àvids de sensacions o instrucció de reporters estrangers, fer unes quantes revolucions de «promenades» cada tres per quatre. Ni que tot l'any no és Car-nestoltes.

Si és que van tan plens d'ardor, que en facin una de grossa. Quelcom digne i apoteósic. Quelcom on pugui treballar un Pivala o bé un Bermejo; almenys hi hauria gresca.

Però si no, si volen fer de guerrers d'onze a una, sense moure's de la ciutat, i dinar cada dia a taula per acabar morint al llit, més val que s'esbravin jugant al futbol o a boxes; fent excursions o ballant sardanes; i, encara més fàcil, jugant a dòmino o al xapó.

Però, això sí, que no facin nosa.—R. LL.

MIRADOR INDISCRET

El nostre pròxim extraordinari

Amb motiu de l'elecció del primer President de la República Espanyola, senyor Niceto Alcalá-Zamora i Torres, MIRADOR prepara un número extraordinari: serà el corresponent al dia 24 d'aquest mes, vigília de Nadal.

Aquest número de MIRADOR, encara que constarà de dotze pàgines, serà venut al preu corrent de 30 cèntims.

Un reportatge sobre Rússia

MIRADOR començarà immediatament la publicació d'uns reportatges interessants sobre Rússia, obra de J. Terrassa, el qual acaba de passar una temporada al país dels Soviets en viatge d'estudis oficial. Augmentaran encara l'interès d'aquest reportatge autèntic i de primera mà, les fotografies originals i inèdites obtingudes pel nostre col·laborador en la seva estada a Rússia.

Els sopar als pintors

Domingo, Serra i Sisquella

El sopar d'homenatge als pintors Francesc Domingo, Joan Serra i Alfred Sisquella, organitzat per MIRADOR, s'efectuarà el dissabte d'aquesta setmana, dia 12, a l'Hotel Colom, a dos quarts de deu del vespre. Hom pot recollir els tiquets, el preu dels quals és 25 ptes, a la nostra Redacció, a l'Ateneu Barcelonès, a la Llibreria Catalònia i a l'Administració de l'Hotel Colom. El plaç d'inscripció acaba al migdia del mateix dissabte.

Un ofici de don Inda

Don Inda, com li diuen a Madrid, podrà no saber res — almenys ell ho ha dit alguna vegada — de qüestions d'Hisenda, però ha demostrat una singular aptitud per a mestre de cerimònies en l'organització de les que han de tenir lloc amb motiu de l'elecció presidencial, la promesa de fidelitat a la Constitució, etc., etc.

Ja en la visita que la setmana passada feu el Govern a les dependències del Palau reial destinades provisionalment a residència del President de la República, foren notades les justes remarques del senyor Prieto sobre l'agencament d'aquelles habitacions. Com algú li fes notar la sorpresa amb que veien el seu domini en la matèria, el ministre d'Hisenda respongué:

—No és cap secret per ningú que m'he hagut de guanyar la vida moltes temporades fent de comparsa d'òpera. A això dec els meus coneixements per servir de mestre de cerimònies.

De mal en pitjor

Al Consorci del Port Franc de Barcelona hi ha mar de fons. A Madrid volen treure l'actual secretari general, senyor La Rosa. Evidentment tenen raó. És subjecte afecte a la dictadura, posat per ella i amb estrets lligams amb els senyors que més mal han fet a Catalunya. El partit radical n'és partidari, però n'és partidari per a posar-hi un senyor tal volta pitjor. Indiscutiblement pitjor des del punt de vista tècnic i tan sospitós des del punt de vista polític. El candidat és el celeberrim Joaquín Montaner que — encara! — és a les oficines de l'Exposició, per obra i gràcia protectora del senyor Companys. Sembla que a partir del primer d'any el senyor Montaner, junt amb la seva colla (parents, mecanògrafs, etc.), passarà a ocupar el lloc vacant del senyor La Rosa.

Els representants de les corporacions econòmiques estan esverats i naturalment pre-

veuen els mateixos accidents catastròfics que passaren a l'Exposició quan havien de tractar amb el famós secretari.

Venjança d'autor

En aquests dies es parla altra vegada de la crisi del teatre català. Se'n parla en tons més catastròfics que mai. Josep M. Planes ha donat una conferència sota l'enunciat *La misèria del teatre català* i Ramon Pei ha escrit a *L'Opinió* un article titulat *L'agonia del teatre català*.

Per cert que el crític Pei, l'endemà de sortir publicat l'article, rebé una lletra tràgica, la qual contenia tota la desesperació d'un autor inèdit, refusat per tots els empresaris. Al final, deia: «Us envio les meves obres, perquè us les llegiu.» L'endemà, En Pei rebia un paquet amb sis comèdies en tres actes!

En Pei, naturalment, no se les llegí. Perquè — com li deia un amic —, després de l'agonia del teatre, això és provocar l'agonia d'un crític.

Evidentment

Cafè de la Rambla. A fora, un superb Hispano amb xofer i lacai galonejats. A dintre, la primera autoritat municipal que pren democràticament cafè amb uns amics seus.

Entra, fumant una «fària» de quaranta que acaba d'encendre, un conegudíssim artista jove. (Estàvem a punt d'escriure: «el millor dels joves escultors catalans», per veure els incomptables que es donaven per directament ahudits.)

L'alcade, impressionat per la prosopopeia amb què l'escultor llança el fum del cigar, diu:

—Alça, Tal, que bé que us la passeu!
L'escultor, ràpid i serè, replica:
—Més bé us la passeu vos.

Piquiponiana

El senyor Pich i Pon dina a la Maison Dorée amb un regidor de l'Esquerra. Durant el dinar es parla dels diputats que s'adormen a les sessions de Corts. Sembla que el senyor Nicolau d'Oliwer, que, malgrat la poca afició a ésser ministre, treballa fins tard de la nit i hi torna aviat del matí, també és dels que fan alguna becaina.

—Deuen tenir la malaltia de la son—diu el regidor de l'Esquerra.

—Ah, sí, la *sifiliis litúrgica*—diu el senyor Pich.

***

A la redacció d'*El Dia Gráfico*, En Màrius Aguilar, En Carranza, dos o tres redactors i En Pich parlen d'Itàlia. En Pich acumula arguments per convèncer els seus interlocutors que s'ha exagerat tant, que el turista en arribar a Itàlia va de decepció en decepció.

—A Roma, sí, ja va la pena d'anar-hi, però no és el que vostès s'imaginin. Les *caçatues* i el *forro*, i prou.

En Màrius Aguilar i En Carranza es mantenen serens, impertorbables, i els altres redactors desapareixen perquè no els rebaxin el sou.

Un malalt

Els nostres lectors veuran que avui no publicuem l'acostumat *Aperitiu* de J. M. de Sagarra. El nostre amic i col·laborador està malalt. Però les males lletgies asseguren que ha prolongat la malaltia per diverses raons.

Primerament, perquè li agraden les convallescències, com ja ha escrit alguna vegada. En segon lloc, per excusar-se de llegir el discurs presidencial del seu pare, el senyor Ferran de Sagarra i de Siscar, en la inauguració de curs de l'Ateneu Barcelonès.

Tothom sap que les creences del pare no són les del fill, i certs paràgrafs del discurs de l'erudit sigil·lograf haurien sobtat dites per boca d'un home que té fama d'enfant terrible.

Els que no baden

Aquest any, el Jurat del Premi Crexells, que cal renovar cada tres anys, no és el mateix que actuà els anys anteriors.

Sembla que, amb aquest motiu, alguns dels autors que anys passats presentaren al Premi obres inèdites, que encara no han estat publicades, han resolt de tornar-les a enviar, aprofitant el canvi de jurat, tot i que en el reglament del Premi no prescriu que una obra inèdita pugui ésser presentada una sola vegada només. Però el secretari de l'actual Jurat, que és el mateix del dels anys anteriors, ha recordat vagament que estava llegint coses que ja coneixia.

El primer any, un altre concursant, parlant amb l'autor d'una d'aquestes obres retransmeses, li deia:

—Em sembla que no us ho premiaran.
—Tant se me'n dona—va dir l'autor—, Però hauré fet empassar les meves idees al Jurat.

Menú de crític

Es costum que, un cop el Jurat ha deliberat, aquest i la Comissió gestora es reuneixen a sopar. El primer any, però, la cosa va anar diferent. El Jurat dinà, sense cap element estrany, i després deliberà... i després de set hores de discussió, el Premi quedà desert per no haver-se pogut arribar a entendre els membres del Jurat.

Es fama que un d'aquests, tot dirigint-se al dinar, va dir a uns periodistes que se li acostaren volen saber alguna cosa, una frase una mica feroç:

—Anem a menjar escriptor...

Un dormitori de les habitacions destinades a residència presidencial

Constitució. Certament, ni per les seves proporcions, ni pel seu detallisme, una mica barroca, no seria molt còmode comparar aquesta Constitució amb una obra clàssica, però la política és vida i és de savis mudar de parer. Val més que la Constitució sigui una obra viva i que tradueixi els impulsos d'una Cambra juvenil que no pas que hagués nascut freda, acadèmica i morta.

Feta la Constitució, serà elegit el President de la República. No és cap secret que el primer President de la segona República serà el senyor Niceto Alcalá-Zamora. En publicar-se aquestes línies hi haurà cap de l'Estat.

El senyor Alcalá-Zamora serà elegit sense contrincant, perquè ha estat portat a la més alta magistratura del país per l'opinió pública, gairebé per plebiscit. Fa tres o quatre mesos foren llençades, amb l'intent de pendre el pols al país, les candidatures dels senyors Manuel B. Cossío i José Ortega y Gasset. El primer va declinar tot seguit l'honor d'anar en candidatura al·legant el seu estat de salut. La candidatura del senyor Ortega y Gasset no ha prosperat. En realitat l'opinió pública ha tingut des del primer moment el seu candidat en la persona del senyor Alcalá-Zamora. Sense desconeixer els mèrits d'aquests dos senyors, sembla que l'opinió hagi preferit que el president fos un polític. Segurament, l'opinió pública ha tingut un bon objecte. És dona amb poca freqüència el cas de l'intel·lectual, en el pur sentit de la paraula, que tingui l'instint polític amb tota la complexitat que cal a l'home polític. La presidència de la República és quelcom més que un càrrec honorífic. El president ha de tenir un sentit elevat i a la vegada molt realista de la vida pública. Resoldre una crisi ministerial, saber aprofitar els partits sense gastar-los, comprendre les necessitats del moment, són problemes tan difícils com qualsevol especulació literària o metafísica i que exigeixen unes qualitats, una ponderació, i fins direm una imaginació, que són d'un ordre molt distint a les facultats que posen en joc el filòsof i l'home de lletres.

Per altra part, un cop eliminat el senyor Cossío, segurament la candidatura Ortega hauria trobat una certa resistència. Ningú no hauria negat que l'autor d'*Espanya invertebrada* té una concepció molt nova de l'Espanya futura, de la política i de l'Estat, però en les suggestions del filòsof s'endevina la nostàlgia de l'Espanya imperial. I aquesta concepció — l'actitud del senyor Ortega y Gasset al Congrés ho ha demostrat més d'una vegada, i no fóra difícil tampoc trobar-la en textos seus — no seria un ambient propici als regionalismes que, fins a cert punt i d'una manera especulativa, ell mateix defensa.

El senyor Alcalá-Zamora ha estat elevat a la suprema magistratura de l'Estat pel plebiscit de l'opinió pública. Aquesta elecció, doncs, d'avantatge de satisfer un sentimentalisme molt noble. El poble difícilment

jugat net i amb lleialtat, Alcalá-Zamora s'ho va jugar tot, tot el que es pot jugar un home.

Això explica que hagi estat elegit per un plebiscit tàcit dels més eloqüents i que aquesta elecció satisfaci un sentiment legítim d'admiraació i agraïment que sent tot el país, sense distinció de partits, amb excepcions absolutament negligibles.

Des de la presidència del primer govern de la República, el senyor Alcalá-Zamora ha estat el mateix home d'abans. Ha mantingut tot el que havia promès, i amb una autoritat que de tan extraordinària que era semblava exercir per si sola una coacció al Parlament, ha defensat els seus punts de vista fins que arribà el moment de posar-se en evidència que aquest prestigi tenia la virtut d'actuar en l'esperit dels diputats com un poder moderador. El temps ha demostrat que aquell dia, mentre molts pensaven que el senyor Alcalá-Zamora ho havia perdut tot, en realitat havia conquistat la presidència de la República.

Els catalans no oblidarem mai el que ha fet per nosaltres el senyor Alcalá-Zamora. Ens va prometre l'Estatut, va saber defensar-lo i ara, amb la seva prudència, ha de fer-lo viable davant del Parlament.

En ell tenim fonamentadament posades les nostres millors esperances.

BONS AVERANYS!

AL MARGE D'UNA EXPOSICIÓ

Melodies de la Rambla

PAS-DOBLE

Tots els literats i repòrters forasters, arribats de fresc a Barcelona, realitzen dues descobertes; la de les Rambles i la del districte cinquè. Passats uns dies, en les pàgines de qualsevol revista gràfica apareix una fotografia de la Rambla de les Flors, amb un emblanquinador i una parella de guà-

queria aboca minyones i cistells, en persecució dels «trentes», dels «Muntaners» i dels «Gràcia-Rambles». Els conductors dels tramvies són sollicitats amb les cuineres, i puguen delicadament els cistells a la plataforma, curant de no trencar els àpits i les potes de la llagosta.

Mentrestant, al Pla de l'Os, vegeta la mandra tradicional. Els darrers exemplars

Si encara per miracle s'aguanta algun fragment de decorat, manquen però els personatges. Fins no fa gaire, encara al Divendres Sant els bombins i els colls planxats, les mantellines i el maquillatge baixaven de la ciutat alta i feien unes quantes ganyotes a les voreres del carrer Fernando i davant els porxos del Liceu. Ara, ni això.

Un entresol de la Rambla del Centre té una balconada que demana a crits el Museu Carnavalet barceloní. Es tracta d'un perruquer, amb una monumental i historiada ensenya. Unes lletres d'or diuen *Especialidad en el corte de cabello y barba*. I també *Salón especial para peinar señoras*. Però, ai!, que els senyors van afeitats, i les senyores es fan fer la permanen en unes perruqueries lluntes i esterilitzades com gabinets de cirurgia.

TANGO

Cada dia, a les set de la vetlla, els grans magatzems apaguen les llums i les portes vomiten al defora una joventut optimista i antitranscendental. Aleshores, la Rambla els acull. Abans d'encaixonar-se en els pisos inhospitalaris, abans de reintegrar-se a la dansa familiar — males cares, malalties —, es sotmeten al tractament de Rambla, bany d'essència de nard i massatge de tub neon.

Hi ha un moment de la Rambla en què encara no han estat encesos els fanals. A les voreres, cremen ja les llums dels bars i pel vial circulen els tramvies resplendents. Però el passeig central és fosc. S'han ajuntat els plàtans i formen un túnel d'ombra. És l'hora propícia als festeigs, als amors de les mecanògrafes i a les novel·les i als films sentimentals. Hi posen música els violins i acordions, que sonen a costat dels vetlladors dels cafès.

Després, hi ha l'hora de l'amor trist. Les primeres clarors de la matinada il·luminen els maquillatges descompostos. En les copes de café amb llet, hi naufraguen les llums

La Rambla al segle passat (d'una litografia de l'època)

dies de seguretat a primer terme. I acompanyant la fotografia, una literatura carregada d'adjectius i de signes de puntuació.

La Rambla té un repertori de tòpics inextinguible. Les flors, els ocells, les notes que hi passen, les botigues, són els ingredients obligats en la prosa d'atracció de forasters i en el conreu del barcelonisme.

I en els sòrdids escenaris del music-hall local, sempre es troba una noia disposada a vestir-se de «modisteta» i a cantar-nos el matí, el migdia i la vetlla de la Rambla.

NOTIS

En les parets del soterrani de la Plaça de Catalunya, viu aquests dies la història de la Rambla, eixida de l'Arxiu Històric de la Ciutat.

La història de la nostra Rambla és idèntica a la història de les Rambles de totes les ciutats catalanes. Són els indrets urbans en els quals ha quedat més exactament registrada l'evolució ciutadana. L'única cosa que ha restat de permanent en les Rambles catalanes, són els plàtans. A llur ombra, les diligències de cavalls han estat substituïdes per l'autòmbus trontollant; els passatgers amb levita i equipatge voluminos, pels viatjants de comerç, sota el braç, la cartera, i a la boca, els curanderos del darrer vermut amb olives. Els paradors i els hostals avui són protegits per una vela verda, amb unes lletres pintades que diuen «Bar Sport», i on hi havia l'abeurador dels animals, avui s'hi dreça el brollador de la gasolina.

La Rambla nostra ha sofert les mateixes transformacions; una mica més a l'engròs, potser, però les mateixes. En el segle passat els hostals eren ja hotels; ara els «Bar Sport» són, naturalment, cafès luxosos.

Però allò que donava la fesomia especial a la Rambla barcelonina eren els convents. N'hi havia tants, que renunciem a esmentar-los. Els convents, amb els teatres Liceu i Principal, són tota la Rambla del vuitcents. En l'actualitat els edificis religiosos han desaparegut i les dues sales d'espectacles han quedat un xic velades. El tipisme de la Rambla sobreviu exclusivament en les parades de flors i en alguns tipus de sàinet localitzats en el Pla de la Boqueria.

L'hora del sàinet, a la Rambla, és a primera hora del matí. El mercat de la Bo-

d'embranquinadors i camàlies alternen amb els venedors de diaris i amb els gitanos de la màquina d'esquilar. En aquesta hora d'escassa circulació, el guarda de la porra sempre està disposat a dir-hi la seva, i la parella de seguretat oblidada el servei i es dedica simplement a pendre el sol. Alguna

Les elegàncies de principis de segle

minyoneta travessa amb direcció al metroplità. Escalles avall i darrera d'ella rodolen mirades sostingudes i paraules pornogràfiques.

VALS

Hi hagué uns moments en el vuitcents barceloní, en els quals la Rambla visqué el seu plenitud aristocràtic. Aquell instant està abundantment perpetuat en els gravats i les litografies de l'actual Exposició Monogràfica.

Aquest període nosaltres l'hem cercat en la realitat. Coneixem un per un els dramàtics vestigis de la Rambla daurada. No hem plorat al seu davant, perquè nosaltres ja no plorem. Però que ningú estranyi si sota aquestes notes es sent córrer una tonada melangiosa, car és el plany del nostre barcelonisme cent per cent.

Aquest aspecte de la Rambla passarà desaparegut pels repòrters a la caça del pintoresc. No els dirà res la lenta agonia del carrer Fernando, allargada a còpia d'injeccions de llum artificial. Es descomponen les seves botigues solemnes; les joies dels aparadors es transformen en quincalla i les façanes són apedaçades pels llençols dels traspessos i liquidacions.

Els pòrtics de la Plaça Reial són inundats també de llum romàntica. Els fanals destil·len una claror verda, i en mig de la plaça, les palmeres i el brollador, amb l'ajut de la lluna, componen escenografies de targeta postal.

En el passatge Bacardí, la llum diürna hi entra tamisada per la claraboia. Darrera els vidres dels establiments, lluen anells de platí i mocadors de seda.

i les músiques de la nit. El carrer reprèn, a poc a poc, la vida normal: els homes de la manguera, el noi dels diaris, les dones del mercat... És el moment en què els noctàmbuls senten un fred interior, i que necessiten un taxi que els allunyi de la Rambla.

XARLESTON

Ha arribat l'esquadra. Baixen els mariners per la Rambla de Santa Mònica. Encara estan serens i miren encuriolats el mercat de llibres vells, l'església... Però en ésser al Pla de les Comèdies, la ciutat els clava el primer directe. Pampalluguen els lluminosos dels cabarets i dels cinemes. Les estrelles dels films els ensenyen els braços i les cames des dels cartells colorits. Les persanes de certs balcons són papelles que els fan l'ullet.

La Rambla dansa. En el jazz fantàstic, tothom hi té instrument. Els venedors de dècims, els cridaners de la premsa nocturna, els clàxons dels automòbils, els altaveus de la ràdio, les campanes dels tramvies...

En els taulells dels bars, dringa la moneda i els sifons esbufeguen. És l'hora de les discussions esportives, del crim passional i de les càbales polítiques. És l'hora en què els automòbils atropellen i els carteristes treballen. És l'hora en què a Canaletes convergeixen totes les direccions ciutadanes, les aspiracions més ingénues i les ambicions més immorals. És l'hora en què costa més desxifrar el sabor del cocktail de la Rambla, però és l'hora també en què això tant se us en dona.

ANDREU A. ARTIS

GANDHI AL TEATRE
—Vol deixar-lo al guarda-roba, senyor?
(Life, Nova York)

A L'OEST DELS FILMS
—Què et vaig dir que et faria si et tornava a atrapar fumant?
(Life, Nova York)

La solució més barata

Rovira i Virgili és l'home de les solucions heroiques.
Res no ho demostra més eloqüentment que aquesta anècdota que ens acaben de contar.
El seu xofer li deia l'altre dia que una de les cambres del cotxe estava feta malbé.
—Apedaceu-la—va respondre En Rovira.
—Es que ja està plena de pegats—gosa replicar el xofer—i no hi ha manera d'aprofitar-la. Caldria posar-ne una de nova.
—I bé—fa En Rovira—, quant pot costar?
—Unes cent pessetes...
—Cent pessetes, diu?—va fer en Rovira esgarriat—. Cent pessetes?—repetí.
—Sí, senyor, cent pessetes.
—Anirem sense—replicà En Rovira, convençut d'haver trobat la solució.

Disbarats periodístics

La multiplicat de diaris catalans és una cosa que satisfà tots els bons patriotes, evidentment. Aquesta satisfacció, però, no la comparteixen els que estimen la nostra llengua, perquè en surt molt malparada.
No volem ficar-nos en qüestions d'ortografia, ni de sintaxi. Algun d'aquests diaris nous escriu unes barbaritats que no tenen res a veure amb les normes d'En Fabra, la qual cosa vol dir que el mateix que són comeses en català, ho serien en castellà.
L'altre dia vàrem llegir: «Aparegué el cadàver d'un home mort.» Heus ací un bell exemple—de cap a peu—de fer diaris amb els peus més que amb el cap.

Un home conseqüent

El senyor Josep Martí, per més senyes Faraó (així el coneixen a Valls per la barba que exhibeix), abans d'ésser tinent d'alcalde de la República ja era un dels més profunds anticlericals, per bé que males llengües fan córrer que durant la dictadura pertanyia a la U. P.
Era tan profund el seu anticlericalisme, que un any, el dia de Corpus, per tal de no veure la processó de Valls, va absentar-se de la ciutat, i se'n va anar fins a Igualada a peu. Però el senyor Martí no va pensar que la diada de Corpus, de la mateixa manera que a Valls, es celebrava a totes les viles, pobles i ciutats de Catalunya. I es trobà que de tornada, a peu també, perquè és tan caminador com anticlerical, hagué de presenciar, pel cap baix, sis o set processons de Corpus, una a cada poble pel qual s'ensopegà a passar.
El senyor Martí no volia brou i n'hagué de pendre set tasses.

Més conseqüent encara

Aquesta feta de l'anticlerical de Valls ens recorda la d'un seu afí que, anys enrera, en ocasió de la projecció de la pel·lícula *Christus*, preguntà a un company de treball:
—Es que els ateus la podem anar a veure?

Èvasió

J.-V. Foix, el *Focis* inquiet de *La Publicitat*, té — tothom ho sap — una xocolateria i pastisseria a l'ex-vila simpàtica de Sarrià. Uns senyors que també ho sabien, però ignoraven on era l'establiment, hi van entrar d'esma a comprar-hi llamins, i un cop a dintre es varen adonar que es trobaven a la pròpia i coneguda casa Foix.
—Oi que aquesta botiga — va preguntar un — és d'aquell senyor Foix que escriu a *La Publi*?
Per casualitat, el propi Foix s'estava a la botiga i els despatxava ell mateix. Entre confús i afalagat els va dir que sí, que era d'aquell senyor Foix que escriu a *La Publi*.
—Però ell no hi deu ésser mai, veritat? — va insistir encara l'afable client.
Aquí sí que no el van atrapar. Foix va respondre, ràpid:
—No, no hi és mai!

Un any

De l'afusellament de Galán i García Hernández al discurs d'Ortega y Gasset

Ara fa un any que la Monarquia es veié precisada d'afusellar els capitans Galán i García Hernández. I nosaltres diem, subratlladament, que s'hi veié precisada, és a dir, que, dintre de les seves lleis, no tenia més remei que afusellar-los, precisament perquè això és el més gran tret que hi ha contra la monarquia espanyola. En efecte; una arbitrarietat solament hauria projectat un blasme damunt les tres o quatre persones que aleshores van intervenir-hi. Però, en canvi, si és tota la màquina i tot el pes de la Justícia, la qual, a conseqüència de la corrupció radical d'un règim, ha de posar la puresa de les normes justes al servei de la iniquitat: si la llei, prisionera de la lletra, cal que forniqüi contra l'esperit, llavors ja no hi ha blasme suficient: no són ja les persones qui han de respondre d'aquest greuge, sinó elles i tot el règim. No hi ha tribunal que els pugui judicar ni poder que les pugui indultar, sinó el poble, el qual, automàticament, exercita la seva sobirania, amb l'espasa del Dret, que és la venjança sobirana.

Si Galán i García Hernández haguessin estat afusellats d'una manera contrària a la llei i al procediment, la cosa no hauria merescut més pena que l'abdicació del rei i la condemna dels seus cómplices. Però Galán i García Hernández, segons el Codi Militar, havien d'ésser afusellats; en ple règim monàrquic, s'havien alçat en armes contra les Institucions. Eren, doncs, reus de mort dintre la Monarquia; s'havien posat fora la Legalitat. Qui estava malalt a Espanya, era la Legalitat. I una Legalitat malalta vol dir la Revolució. I ara no discutim si a Espanya la Revolució ha estat o no ha estat sagnant: n'hi havia prou que hagi necessitat aquestes dues víctimes. I també no és el moment de negar la responsabilitat del monarca i els seus ministres: uns prevaricadors que, emparats per la Legalitat, porten la màquina precisa, automàtica, cega, de la disciplina militar a cometre un homicidi a contra-cor, són els veritables responsables d'una alta traïció, amb abús de poder i de confiança.

Car, quan en un règim, la majoria de ciutadans i els que senten un daler de justícia són inadapats i transgressors de la llei, és que el règim no és perfecte ni tan solament viable.

I la nota més bella de la Revolució Espanyola és aquesta: que el poble venjà l'ultratge fet als dos herois militars. No va caldre que els militars trenquessin la disciplina. No hi va haver sedició militar per dur la República. En la fundació de la República Espanyola no hi ha pecat original i l'honor de l'exèrcit espanyol (el més gran honor d'un exèrcit és la seva disciplina) s'ha conservat intacte.

***

Per això, la més gran celebració d'aquest aniversari podria ésser la reconeixença d'aquesta gran veritat proclamada dintre el darrer discurs del mestre de pensadors Ortega y Gasset: «Cal nacionalitzar la República; cal fer una república per a tots els ciutadans.» Car la República no és ni un tumulte, ni una venjança, ni una rancúnia, sinó una Legalitat, un Règim; és a dir, una cosa que cada matí, com el sol, surt per a tots els homes.

A nosaltres, ens plau molt l'orgull dels republicans de tota la vida; però també voldríem que aquest orgull conegués la seva moderació. L'esperit republicà és una religió; no en vulguem fer una capella; esprovem els neòfits, però no neguem, per això, el baptisme i, adhuc no establim més inquisició per als heretges que la d'una legítima defensa.

Tinguem present — recollint la lliçó de la proppassada Monarquia — que la major feblesa d'un règim està en la quantitat d'inadapats que ell mateix es crea. Tant de bo la naixent República tingui la serenitat de reduir-los al mínim indispensable!

Si és així, no vessarem endebades la seva sang Galán i García Hernández, inadapats, per amor de la Justícia, a una Legalitat corrupta.

ROSSEND LLATES

GRANS NOVETATS EN CORBATES INARRUGABLES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

URODONAL

neteja la sang intoxicada per l'àcid úric

L'URODONAL es un bon preparat d'acció eficaç i el recomano amb freqüència.

DR. A. PI SUÑER
Catedratic de Fisiologia de la Facultat de Medicina de Barcelona

GRÀFIC INDICADOR DELS LLOCS A ONT ES LOCALITZA EL REUMA

GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utilitatge per les Arts Gràfiques

Agullers, 1 i Via Laletana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

VISTES DE BARCELONA

La barriada de les bones families

De Vallcarca a Pedralbes hi ha una ciutat que viu al ritme del pas lent i consolat dels cavalls de la guàrdia civil. Diríeu que és una ciutat emboscada i plena d'escobcats.

«Hi ha en aquesta barriada un frare o una monja per cada deu metres quadrats. Aquesta congestió religiosa...»

tàries que frueixen d'un silenci consentit i respectat. Us sentiu fiblat pertot arreu, i és que us miren de tot arreu, movent un xic les persianes. Com que la gent d'aquí dalt somia truites, estigueu convençuts que la meitat de les senyores i senyoretetes que us miren intenten teixir la novel·la cinematogràfica de la vostra vida.

verses que puc collir em permet endevinar que tracten de l'harmonia entre la ciència i la fe. Travessen, puguen i baixen monges i religiosos de les espècies més variades.

Hi ha en aquesta barriada un frare o una monja per cada deu metres quadrats. Aquesta congestió religiosa explica la càrrega que s'observa al districte V. I és que, o hi ha un interès extraordinari per salvar les ànimes dels rics, o aquesta congestió és deguda a un sentiment de pietat que ha comprès que és ben cert allò que és més difícil que es salvi un ric que fer passar un camell per un cap d'agulla de cosir.

Les torres, torretes i palaus treuen el nas entre masses de verd. Allà s'alça una palmera que es creu aristocràtica. Més amunt li fa la competència un pi dels autèntics que sembla que surti de daft d'un teulat.

El tren de Les Planes no arriba a destarotar el son d'aquesta barriada de rumiants. El tren, passant a peu pla, o envestint en corba una rasa o una foradada, dona al lloc un prestigi de crom de xocolata. La via, els pals color d'alumini amb els cables en botxa, no deslloriguen l'èstètica del paisatge, acusat molt sovint per manifestacions d'una arquitectura individualista o per jardins ditiràmics.

No interessa al barri atreure forasters. Tot està ja repartit. Però si això interessés als de Sarrià o la Bonanova, podrien fer postals de color i ben lluentens. Fàcilment trobarien vistes precioses que podrien rivalitzar amb avantatge amb els millors cromos que veiem en les capses de cigars havans que tant ens emocionen.

El Pare Tibidabo presideix benèvolament aquesta munió de torres. D'aquí estant el perfil de la carena es deixa comptar els pins. Al cim de tot, el braç de ferro de l'atalaïador fa un gest sospitós que davalla sobre la barriada i no precisament com una benedició.

MOBILIARI D'ART BUSQUETS Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Mirant a fora

La partida de caça

Quan Laval tornà dels Estats Units, demanà a P.-E. Flandin, ministre de Finances, relacionat amb altres personalitats angleses, que explorés l'opinió dels medis polítics i financers de Londres sobre l'acord franco-americà, el manteniment del patró or i el retorn a l'ortodòxia del pla Young.

Qüestió de deutes

Mentre es discutia a la Cambra dels Comuns la qüestió dels crèdits americans, el secretari de la Tresoreria recordà que Anglaterra aquest any encara no ha pagat l'import de la pensió anual — cent lliures esterlines — que cobra un emblanquinador de Brooklyn, anomenat Penderell.

El fisc no té entranyes

En una localitat alemanya, el fisc ha fet destruir unes partides de cafè, xocolata, te i tabac que representaven un valor total de cent mil marcs.

Els «eugènia»

L'hivern s'anuncia dolent per als americans. La depressió econòmica s'estén del Pacífic a l'Atlàntic i toca totes les classes socials.

Música i lluita de classes

Tot ha de servir per la propaganda, a la U. R. S. S., tot, inclouent-hi les belles arts... Seguint aquesta orientació, el Museu de l'Ermitage, de Leningrad, serà immediatament organitzat en «esperit marxista».

NOVES RUTES El Congrés de la U. E. F. H.

S'ha celebrat a Madrid un Congrés d'universitaris, convocat per la Unió Federal d'Estudiants Hispànics (organisme federal de totes les F. U. E. d'Espanya), amb el fi d'estudiar la reforma de l'ensenyament.

José López-Rey

temps, que la dictadura no féu més que cobrir amb el vel de l'ordre formal que imposava per la força, i que l'adveniment de la República, amb tota l'agitació antecedent i consegüent, no fa més que confirmar.

El Congrés de la U. F. E. H. al qual ens referim, ha estat un d'aquests fets conhortadors, de primer ordre. Per una banda, hi ha hagut, al llarg de les sessions, una puresa d'idealitat, una força de convicció i una passió noble en la defensa d'aquestes conviccions.

Un altre fet a remarcar és la voluntat tenaç i la resistència de què han donat proves els estudiants resistint, millor dit, sostenint debats llarguissims, algun dels quals durà vint-i-dues hores, i fou seguit, amb intervals curtíssims de descans, per altres debats llargs i actius com aquell.

L'ensenyament primari serà gratuït i obligatori. L'ensenyament es donarà en la llengua materna. Establiment del batxillerat formatiu, anomenat humanístic.

ciència pura, amb exclusió de tota finalitat professional, constarà de les Seccions de Ciències filosòfiques, històriques, exactes, naturals, físiques, etc.

Autonomia universitària. Limitació de l'Estat a subvencionar i a col·locar els títols.

Des del punt de vista particular català, hi ha dues conclusions que ens interesen d'una manera vital, i són: dret a ésser ensenyat en l'idioma matern i principi de l'autonomia universitària.

panys, particularment de Filosofia i Lletres, que ens haurien donat l'elegantíssima lliçó de defensar malgrat nosaltres, igualment com ho han fet ara, uns drets nostres que ells consideren abans que tot com a tals drets.

La cara, espill de la salut Un rostre pàl·lid, demacrat, flac i trist, denota un organisme dèbil, raquíctic, esgotat.

RECEPTOR Radio CLIMO enxufable al corrent sense antena Preu: 400 pessetes RAMON CLIMENT Consell de Cent, núm. 266 Teléfon 28058

Creacions de perfumeria selecta per a cavaller Gentleman aigua de Colònia-talc-lociò-massatge-extracte-fixador-brillantina-xampú-pòlvors-rhum quina-sabons bany, tocador i afaitar-crema de sabó

PANTALLES DE BARCELONA

Les darreres estrenes

Tabú, el film pòstum de F. W. Murnau que passa actualment al Coliseum, ha estat objecte ja de dos articles en aquestes pàgines. No insistiré doncs. Film completament silent, elaborat per un dels homes més competents en qüestions cinematogràfiques, **Tabú** serà sens dubte un film que provocarà opinions molt diverses, però per damunt de tot s'imposarà com una obra que incita a la reflexió sobre els problemes més apassionants de la tècnica del cinema mut. Serà **Tabú** com el cant del cigne d'un art per sempre perdut?

Al Fèmina podeu veure un film americà presentat amb dobles espanyols, **Un ianqui a la cort del rei Artur**, film extret, pel director David Butler, d'una narració de Mark Twain.

Obra de fantasia per un especialista de la fantasia, David Butler, autor, com ja recordareu, d'aquella utòpica visió del futur titulada **1980**. Després d'aquella incursió en l'esdevenidor, heus ací ara, tot fent girar a l'inrevés la roda del temps, una avinentesa per a transplantar-nos en plena cort del rei Artur, cort famosa d'una manera legendaria, per haver aplegat al seu redós els cavallers de la Taula Rodona, que tants treballs fatigosos passaren a la recerca del Sant Graal.

El motiu còmic no pot ésser més excel·lent. Transplantar un home d'avui dia, equipat amb tota la maquinària que caracteritza el nostre segle, en plena època medieval, crea un singular anacronisme que provoca la rialla. Bon tema, utilitzable en part pel cinema, tot i convenir que Mark Twain és abans que tot un escriptor i que a desgrat del diàleg que deu acompanyar la versió anglesa, i que de la conjunció dels ingredients aquí presents, difícilment pot esperar-se el que podríem dir-ne una fidedigna transposició de l'element original, que és un element humorístic, de mena específicament literària.

L'humor cinematogràfic precisament no és pas un gènere restringit. Quin abisme d'un Harold Lloyd a un Harry Lloyd! I amb tot, ambdós respiren i transpiren una invenció purament cinèstica. En un veïnatge literari, el cinema no pot anar a guanyar res. Tanmateix, però, en el cas present, s'ha de convenir que David But-

ler ha sabut extreure amb propietat i donar-nos magnífics passatges de pròdiga visualitat.

No cal conèixer el diàleg original per endevinar que el diàleg espanyol significa una adaptació molt lliure. Tractant-se d'un original que probablement utilitzava el text de Mark Twain, crec que no podem haver guanyat res amb aquesta llibertat. Cal, de

Reri, la protagonista de «Tabú»

totes maneres, fer-se càrrec de les dificultats que significa tenir rigorosament fixada la duració dels diàlegs, ja que els dobles, naturalment, obliguen a conservar les dimensions i les síl·labes de la versió original.

Val la pena de parlar de **La llei de l'home**? Potser sí, encara que només fos per dir que sembla impossible que a l'any que som i en un local dels de més pretensions, es pugui arribar a projectar aquesta mala cinta d'un actor detestable com Mojica.

***
El destí d'un cavaller marca el debut, en el parlat, de John Gilbert. Un bon debut, per cert. Un film que mereix quelcom més que un esment.

Un film encara sobre el mateix tema que el d'**Els carrers de la ciutat**. Aquí no hi ha, de totes maneres, intensitat. El que hi ha és una bona notació del pintoresc d'aquell ambient, una interpretació saborosa amb el malaguanyat Louis Wolheim, que sota uns trets més aviat ferotges sap transparentar una ànima candorosa i simpàtica i una gràcia irònica en les darreres escenes, excel·lents de comprensió.

J. PALAU

PANORAMA

MANON I ADOLF. — Lya de Putti crea una meravellosa **Manon** cinematogràfica. És que el personatge de l'abat Prévost és un personatge fotogràfic? Sí. Primerament perquè és un personatge universal. Jo sempre he pensat que **Manon** és un paral·lel anticipat d'**Adolphe**. La versió femenina de l'obra més coneguda de Benjamin Constant. A **Adolphe** el protagonista és l'indecís davant l'amor, el vacilant ple de volubilitat, l'home de la passió i de la indiferència davant d'una dona, Eleonora, tota abnegació i fidelitat. A la novella de Prévost, ell, el cavaller Des Grieux, és l'exemple de l'amor lleial. Ella — **Manon** — és el caprici, l'amor folla, la inconsciència, el desenfrà. Sembla com si Constant i l'abat Prévost haguessin cisellat l'anvers i el revers d'una mateixa medalla. Segurament que ha estat per una coincidència amb la realitat que **Manon** ha estat més popularitzada. La gent sempre troba manera de perdonar una dona i, en definitiva, **Manon** resta una figura adorable.

ADORABLE I TERRIBLE, deliciosa i esportadora. No és aquest el secret de la **vamp**? **Manon** potser no és una **vamp**. No calcula. És la rialla desfermada, boja de viure, inconscient i frenètica. Però té de la **vamp** la destrucció de l'home que li fa de graó per a la seva carrera i és implacablement — romànticament — trepitjat.

Per això Lya de Putti féu aquella genial interpretació de **Manon Lescaut**. Fou la ingènua terrible i turbulenta. No tenia els ulls clars, d'una fredor metàl·lica, de les **vamps** de després — Garbo, Crawford, Dietrich — que són encara heroïnes d'ulls lacunars plens de llunes bodelerianes. Lya de Putti era — més antiga i més moderna — una **vamp** que encara oposava una flama de vehemència a la fredor, una mica de serp, de Marlene Dietrich, per exemple. Per això la mentida era més cruel i es clavava amb traïdoria de punyal.

Així era Lya de Putti en el film. Així era, diuen els diaris, en la vida. Inconscient, torbadora, riallera, tràgica. La seva mort resta encara misteriosa; i se'n anada amb un antifàg torbador i hom no sap encara què era sincerament la vida per a ella. Diríem — i aquí la ploma se'n infla de retòrica — diríem que ha mort l'etern fement. — D. P.

Ja ho sabeu...

— que el darrer film soviètic **Entusiasme**, ara fa poc presentat a Berlín, és una nova glorificació del pla quinquennal?

— que la campanya dels txecs contra la invasió de films alemanys segueix amb més força que mai? El darrer film txec és **Karel Havelich Borovský**, i l'argument la vida agitada d'aquest publicista i polític del segle passat.

— que el compositor Maurice Ravel ha declarat que detestava els films-operetes?

2.ª SETMANA
del campionat de riure
WILL ROGERS

PRODUCCIÓ
FOX
SONORA

UN YANQUI
EN LA CORTE DEL REI ARTURO
AL "FÈMINA"

AVIAT VEUREU

la producció
COLUMBIA

dirigida per David Selman

El passat acusa

Film parlat en castellà
que distribueixen

ELS ARTISTES ASSOCIATS

L'ACTUALITAT A PARÍS

"Un chien qui rapporte"

Super Film acaba de presentar — corporativament — aquest nou film de Jean Choux al qual espera, indubtablement, aquell gran èxit nacional, aquell triomf francès que assolí **Jean de la Lune**. Com el seu antecessor, **Un chien qui rapporte** és un film netament francès, essencialment parisenc, honradament i noblement personal.

Jean Choux pertany a aquest grup de ci-

trivolumenent en **Sous les toits de Paris**. Sense aquesta tara internacional que és la paraula, **Jean de la Lune** hauria portat molt lluny el nom de Jean Choux. El film de Jean Choux, però, tot i ésser un film teatral — excellentment teatral —, respon a les majors exigències cinematogràfiques. **Jean de la Lune** és cinema per la mobilitat dels personatges, per la variació dels decorats,

Christiane d'Or en «Un chien qui rapporte»

neastes francesos, del qual formen part René Clair, Alberto Cavalcanti, Jean Renoir i Jean Cromillon — amb Jean Epstein, Germaine Dulac, Abel Gance i L'Herbier —, i que ha dat al cinema francès una saba i una personalitat que li mancaven. En el moment de dibuixar-se el cinema sonor i parlant en el cel cinematogràfic de Hollywood, aquells són els noms més representatius. Amb tot, el nou cinema, al mateix temps que canvia les seves formes constructives, canvia també les posicions personals dels seus realitzadors; René Clair és posa al cap dels directors francesos amb **Sous les toits de Paris**. Cavalcanti fracassa sorollosament amb els seus dos films parlants de Paramount. Cromillon continua afirmant la seva personalitat amb **La petite Lisse**. Jean Renoir oblidà el seu vell esteticisme, cau sobre una sèrie d'assumptes de Feydeau per desprestigiar-se primerament, i després realitzar **La chienne**, que alçará alhora la seva moral i el seu prestigi.

En tal situació, apareix Jean Choux amb **Jean de la Lune**. Choux no és un desconegut; la millor crítica parisenc ja havia dit d'ell i de **La Servante** — la seva producció anterior — molt belles paraules: «Jean Choux, autor i realitzador d'aquest film, es revela com un poeta autèntic i com un excellent postor en escena. **La Servante** és una obra d'art, sense cap sobrecàrrega, en el fil d'una història simple. Jean Choux ha expressat en un decorat de llum i de bellesa alguns d'aquests sentiments eterns que viuen en l'ànima humana.» **La Servante** és realment l'obra d'un poeta, o, més exactament, l'obra d'un pintor poeta, en la qual s'inicia ja aquell admirable domini de la camera, aquella seva habilitat en els primers plans i, sobretot, en les fotografies aplanades, preses des d'en l'aire, per tal d'aconseguir meravellosos efectes visuals.

Jean de la Lune ha estat en 1930-31 un dels films que a França s'ha paladejat amb més fruïció. És un film parlat d'impecable factura. Llástima que un diàleg excessiu, de pura filiació teatral, hagi limitat les fronteres que René Clair sabé salvar mes-

per la riquesa d'angles; és cinema per la diversitat de llums, per la gran expressió mimica i fisionòmica dels actors, per l'ambient i l'atmosfera que moltes vegades vessa del quadro estret i limitat de l'estudi per esquivar les limitacions del teatre.

En **Un chien qui rapporte**, Jean Choux afirma novament el seu estil eminentment personal i li afegeix noves reeixides. D'una banda, limita el diàleg, el fa més lleuger, més cinematogràfic. I d'altra banda, exalta el seu captivenent francès, la seva atmosfera parisenc. **Un chien qui rapporte** no té aquelles reminiscències estrangeritzants que hi ha en gairebé tots els films francesos. Adhuc en els de René Clair — que són tinguts pels més personals —, hi ha influències ianquis. Per ventura el tipus central de **Sous les toits de Paris** no és de pura factura chapliniana? I aquelles persecucions de **Le Million** no ens recorden vivament les millors peripècies dels films còmics de Mac Sennett? Amb tot, l'assumpte d'**Un chien qui rapporte**, la seva realització, el seu ambient, les seves dones, tot plegat és essencialment parisenc. Les seves heroïnes no s'assemblen a cap estrella ni a cap personatge nordamericà. En la protagonista hi ha aquella afectació — natural de tant rebuçar-se —, aquella frivollitat, aquella ànsia de perfums, de joies i de miralls que sempre sent tota dona francesa. Els seus passos pel Bois de Boulogne, els seus vestits, la seva estampa de gran cocotte són una personificació de la realitat. Afegeix que Christiane d'Or — nova treballadora del cinema francès — s'ajusta perfectament al personatge que interpreta. Igualment ocorre a René Lefebvre, Arletty, Vera Scherbane, Medy, Paulette Goddard, Rose Lorraine, Hélène Haner, Diana i la vella Madeleine Guitty. Tots ells són artistes d'història i trajectòria purament franceses; tots col·laboren a donar al film de Jean Choux un impecable tall nacional. Tots han contribuït intel·ligentment a fer d'**Un chien qui rapporte** un film sense cap precedent.

JUAN PIQUERAS
París, desembre de 1931.

TIVOLI amb la màxima solemnitat va estrenar la nit **TRADER-HORN** passada la pel·lícula més bella de tots els temps

Director: W. S. VAN DYKE

(EL TRAFICANT HORN)

Metro-Goldwyn-Mayer

Informeu-vos de les Bases del Concurs de **TRADER-HORN**:

Primer premi: Viatge anar i tornar a Fernando-Poo ofert per la Trasmèditerrània.
Segon premi: Viatge a Casablanca en un Avió de l'«Aéropostale».
Tercer premi: Un aparell parlant marca «Columbia».

EL CAMINO DE LA VIDA

600

Famílies necessitades
de Barcelona

participaran en el repartiment de la recaptació íntegra de la

Funció benèfica
de gala

que es celebrarà al

FEMINA

el dia 18 del corrent a un quart d'onze.

Presentació de la pel·lícula
FOX

MAMÁ

amb

Catalina Bàrcena

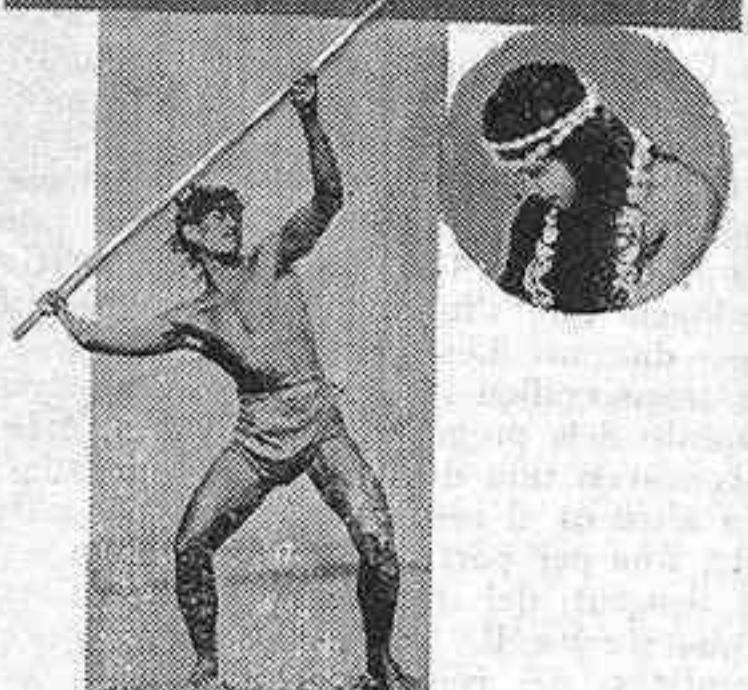
NOTA.—La secció femenina de PALESTRA prega a tots els que coneuguin alguna família especialment necessitada, que es serveixin enviar per escrit nom i direcció a CORTS CATALANES. 592. pral.

A partir del dia 10, poden recollir les localitats a PALESTRA, de 12 a 2 1/2 i al FEMINA de 11 a 1.

COLISEUM

L'obra pòstuma de
F. W. MURNAU

Tabú

TABÚ, poema d'imatges, on la música parla pels personatges, serà en el cinema el que el «Quixot» en la literatura: l'obra mestra d'un precursor (F. W. MURNAU) que perdurarà, a través dels segles, com la més sublim poesia cinematogràfica

Es un film "PARAMOUNT"

EL TEATRE

LES ESTRENES

Avelí Artís: Els tres pretendents d'Antònia (Teatre Novetats)

Es per a nosaltres un ferm convenciment que si Avelí Artís es dedicés exclusivament al gènere sàinetesc, en el qual hem tingut tan bones ocasions de comprovar la seva capacitat, podria donar-nos coses de ben bona qualitat i, amb la seva influència, podria fer molt de bo per a la nostra escena.

Però, segurament sota la preocupació de considerar el teatre purament sàinetesc com a gènere inferior i de poca volada, Avelí Artís s'anava desviant d'un quant temps

A. Artís

en cap a algun altre gènere totalment diferent d'aquell que li és tan idoni i en el qual es mou amb tanta llibertat. Ací, si bé ens donava algunes escenes d'una comicitat de bona llei, un i altre personatge accidental divertit i ben observat, el conjunt de l'obra premia un caient estantís i encartonat que lligava ben poc amb la frescor i la vivacitat d'aquelles incidències i d'aquells personatges que només hi figuraven com a accessoris.

Seguint el camí que aquests assenyalen, camí que deriva directament del de la bona tradició vilanovina, amb la seva gràcia picant i honesta, tan apartada de la grolieria grassa i descordada; amb aquella observació aguda d'allò que és quotidian, del fraseig popular, dels tics i maneres dels tipus ciutadans: el dependent botiguer, la venedora del mercat, el vell presumit, el cotxer, el guarda municipal, etc., amb tot allò, que correspon ajustadament amb les seves pròpies dots, és com creiem que Artís donarà de si tot el bo que pot donar.

Per això, la darrera producció del nostre autor, *Els tres pretendents d'Antònia*, en el que ens ha satisfet més és en tot el que té de sàinet, sense altra transcendència, des de la trama de la peripècia — bon xic pueril, però portada amb lleugeresa — fins a les excel·lents caricatures dels diversos personatges grotescos que hi surten. I en el que no ens ha satisfet gens, és en haver volgut incorporar a la seva obra el llenguatge versificat, en el qual — la veritat sigui dita — se'n mostra ben poc feliç.

A part d'alguna tirada, més o menys llarga, on les rimes i el ritme rutilen bastant correctament, la majoria dels versos que ens dona Artís en aquesta comèdia són premiosos, coixos i mal accentuats. Algunes escapades cap a la grandiloqüència verbal en les escenes sentimentals, ens recorda massa exemples que tenim ben a prop sense que arribin a llur empenya i llur abrivament. En aquests casos, les imatges poètiques que empra Artís són pobres i sense poder d'evocació, i allò que tindria d'ésser amorós i líric esdevé cursi i amanerat. I tot plegat, en comptes d'afavorir el descabdellament de l'obra donant relleu i valor a les distintes situacions amb els recursos que ofereix la rima i l'encadenament dels versos, no fa més que perjudicar-lo, donant-li lentitud i dispersió.

Situant l'acció de la seva comèdia a l'any 1900, en una botiga de robes del popularíssim barri de Santa Maria del Mar, Artís ha pogut oferir-nos una evocació viva i graciós d'aquell començament de segle barceloní que avui veiem tan llunyà ja; d'aquella Barcelona on l'actual tot just si s'hi podia endevinar; aquella, encara estremida de les bombes de la Gran Via, del Liceu i del carrer dels Canvis, dels repatriaments de Cuba, de les resistències al pagament de les contribucions, quan començaven a circular tramvies elèctrics i pujar-hi representava una heroicitat.

Artís ens dona un mostrari ben complet de salta-taulells; un municipal parlant aquella llengua franca que durant tant de temps va ésser l'única que gastaven aquells mansos representants de l'autoritat; un capellà de poble, tímid i apocat; un matrimoni d'edat que sempre està amb raons; una colla d'aquells convidats que sempre roben en tota classe de festes, gent amorfa, aprofitadora i abusaire; un parell de vells ridicals — dos dels pretendents d'Antònia (el tercer, que és el que guanya, no cal dir que és jove i ben plantat) —, caricaturitzats d'una manera perfecta, l'un

vidu amb tres fills que són tres joies, fabricant d'aparells ortopèdics i inventor d'un braguier elèctric, i l'altre, un vanitós, carregat de pretensions de noblesa, tot mudat i amb una flor permanent al trauc de la solapa, i ambdós inspirats més per la fortuna de la noia que no per l'amor desinteressat; Antònia, una fera per amansir i que — com és d'esperar — acaba éssent-ho per l'amor; la seva germana, enamorada i ingènua; el pretendent d'aquesta, home serè i treballador; el d'Antònia, que la conquista, desvergonyit i trapella, i potser el més fluix de tots.

Tot aquest seguit de tipus, Artís ens el fa passar pel davant moguts i ben dibuixants — uns més, altres menys —, cada un dins la seva importància. El gènere de l'obra, que s'acosta molt a la farsa, no ens permet d'ésser massa exigents amb els caràcters de tots aquests personatges, les oscil·lacions, les accions i reaccions dels quals — especialment la rendició d'Antònia — ens arriben bastant per força, però ens ha de fer trobar soborssíssimes algunes situacions i plenes de sal i d'imprevist algunes altres — la declaració del vidu, amb els seus tres fills al darrere és la que, per nosaltres, està millor.

Ens han dit que Artís tenia preparada aquesta obra per a ésser musicada amb destí a tantes vegades fracassat teatre líric català. Si és així — a part que ens tenia de fer un repàs de cap i de nou, i ben complet —, poden quedar explicades, si no justificades, moltes de les incorreccions amb què ens trobem en els versos d'*Els tres pretendents d'Antònia*, car ja sabem les heretgies a què obliga la música damunt d'un text qualsevol. A més, si això que ens han dit fos cert, el tallat de l'obra vindria a corroborar-ho. Hi ha una bona quantitat d'escenes de les quals la música en podria fer un bon número de sarsuela.

La interpretació, bona per part de Pepeta Fornés, Elvira Jofre, Aymeric, Galceran, Jiménez Sales, etc., que tracten l'obra amb molta comprensió en cada un dels seus papers. La presentació, correcta i adequada.

JOAN CORTES

Existeix un públic de music-hall?

"Ràdio Chicago W.P.H. 15"

J. M. Planes deia en un dels darrers números de MIRADOR, a propòsit de *Tiana's Songs*: «Existeix a Barcelona un públic que només espera un espectacle de music-hall presentat amb bon gust i intel·ligència per a demostrar tota la seva simpatia.» I afegia que aquest públic no troba l'empresari ni els autors que li donin el que demana.

Exacte. Tot això, fa temps que nosaltres no ens cansem de dir-ho i redir-ho. Aquest

senyors empresaris és desanimar-lo. I és donar-li music-hall a l'estiu. Només a l'estiu. Com si es tractés d'un gènere perfectament menyspreable, un gènere completament desnonat, al qual només s'ha de donar hospitalitat quan els teatres estan per llogar. Els nostres empresaris només conceben el music-hall com un recurs estival, que és tan digne de menyspreu com l'òpera barateta que ens serveixen a la canícula al Bosc o a les Arenes. I, no contents amb

Girls de music-hall entre bastidors

estiu, en plena temporada de varietés, hem tingut ocasió de dir-ho i repetir-ho, des de les pàgines d'un diari local. J. M. Planes ens forneix ara una magnífica avinentesa per a insistir. Insistim, doncs.

A Barcelona, existeix un públic àvid d'espectacles de music-hall. Un públic que omple constantment les sales que anuncien o revistes o varietés. Un públic, doncs, que ben cultivat, esdevindria de fidelitat canina. I que produiria bons ingressos a tots aquells empresaris que es decidissin a oferir-li programes de qualitat. A un públic així, doncs, caldria mirar-lo, caldria afalagar-lo, caldria donar-li tot allò que demana.

Doncs bé: en comptes d'això, en comptes de procurar fomentar l'afició d'aquest públic i consolidar-la, el que han fet aquests

olímpic menyspreu, només donen al públic el pitjor que troben per aquests mons de Déu, només li donen allò que únicament era contractat amb destins rurals. I així, magníficament inconscients, es dediquen a ensorrar un gènere que tants i tants diners els podria produir.

Els nostres empresaris ja donen excuses, ja. Excuses de mal pagador. Han sentit dir que el music-hall està en decadència. És un tòpic que fa anys que circula. Però se l'han cregut. No obstant, el music-hall no està en decadència. Fora d'ací prou que ho saben. Els crítics especialitzats que hi ha a l'estranger, les seccions fixes que dediquen els diaris estrangers a aquest gènere, demostren ben clarament que el music-hall, no tan sols no decau, sinó que cada dia té més acceptació. I és que el públic, cansat de la lentitud exasperant del teatre, cerca en altres llocs la velocitat, l'agilitat, la vida que necessita, que exigeix imperiosament. I per això va al camp d'esports.

I per això va al cinema. I per això va al music-hall... El music-hall no està en decadència. Ni fora d'ací ni ací. A Barcelona menys que enlloc. I ho anem a demostrar.

Hem dit que els nostres empresaris no donen al públic music-hall a l'estiu. Doncs bé: malgrat aquests mals tractes, malgrat aquest menyspreu, malgrat tanta mediocritat, les sales que anuncien espectacles de music-hall s'omplen de gom a gom. No cal anar gaire lluny. N'hi ha prou amb recordar els programes de music-hall que hem vist aquest estiu a Barcelona.

Doncs bé: en ple estiu, quan la gent preferix l'Escullera o el Tibidabo als locals tancats, en ple estiu, malgrat la calor, malgrat la crisi econòmica, malgrat la crisi teatral, totes aquestes sales aconseguiren plens imponents. Ara mateix: el Barcelona amb *Tiana's Songs* — malgrat les 16 pesetes butaca — s'omplí de gom a gom. Amb l'actuació d'Alady i Blanca Negri al Circ Barcelonès, el vell local del carrer de Montserrat ha conegut plens fantàstics, sense precedents. L'Edèn s'omplí cada nit... Els teatres, buits. Els cinemes, també. Però al sol anunci d'un programa de music-hall, el públic acut, amatent. El públic respon com un sol home. Si les sales s'omplen ara amb espectacles mediocres, fa rodar el cap de pensar les receptes que farien els empresaris si oferissin espectacles de music-hall de primer ordre. I els nostres empresaris, què? Els nostres empresaris a la lluna.

En Bayés, fa uns deu anys, al Principal Palace, va fer una temporada de music-hall internacional que només fou apreciada per alguns intel·lectuals. En Bayés perdé diners. Car el públic d'aleshores estava encara terriblement porrit, terriblement intoxicat de teatre. Però En Bayés, avui, seria milionari. Car s'hauria donat de la font d'ingressos que suposa avui un bon espectacle de music-hall. I en comptes de donar-nos, a l'estiu, les atraccions que fan les delícies, a l'hivern, del públic de disabte i diumenge del Circ Barcelonès, ens hauria portat atraccions de fama mundial. Estiu i hivern. I En Bayés, avui, seria milionari. Però de Bayés n'hem perdut un. I no n'hem trobat cap més. Què hi farem! Pacència... Anem esperant.

SEBASTIÀ GASCH

LA MÚSICA

Vincent d'Indy

A França, principalment, però una mica per tot Europa, uns quants músics conscients han volgut empeltar la branca del seu estil a l'arbre de la gran tradició simfònica alemanya, que va aproximadament des de Bach (per no citar sinó els noms cabdals) a Wagner, passant per Beethoven. I, certament, era ben seductor d'inscriure's dintre aquest cicle brillant de música sòlida, brillant, intensa i «extensa», la qual afegia als prestigis de la qualitat les opulències de la quantitat en durada i en dinamisme.

Es molt difícil de trobar la veritable línia de vida d'aquesta tradició alemanya; les seves sòlides arquitectures, però, totes tenen una característica: són analitzables de cap a peu, com una estàtua o un temple grec, i, a més, contenen, poc o molt, una dosi de personalitat humana, que permet atribuir-los cert argument d'ordre plàstic-sentimental; no apareixen lluny de la literatura, en quant ella és confessió de l'ànima o expressió de la voluntat. Aquest argument, en alguns autors és simplement suggerit i en altres (Wagner) l'autor el dibuixa detalladament. I sempre aquests arguments, per això mateix que no estan ben deslligats de les capes subconscients, tendeixen o cauen dintre el simbolisme.

Ara bé; aquells músics que volen empeltar-se amb la música alemanya, estudien minuciosament les estructures; acaricien, dintre la seva ànima, uns arguments simbòlics i psicològicofilosòfics; en fi, fan tot allò que cal per a convertir la forma de la seva ànima en l'ànima d'un Beethoven, d'un Bach, o d'un Wagner. I després, pacientment, es posen a la tasca. L'ofici queda salvat; però, a fi de comptes, manca alguna cosa. I, per una paradoxa, aquesta manca de vida interior dona com a resultat una abundor xafogosa de vida externa, una hipertròfia morbosa.

De resultes del seu coneixement d'allò que hi ha d'automàtic en els simfonistes, adquireixen una idea del desenvolupament simfònic molt semblant a la que tenen les dones dels treballs de ganxet i «frivolitat», d'allò que en diuen «labors». Compilen i compilen, descabdellen i descabdellen, esllauguen la «cèl·lula» tant com dona de si la paciència de cada compositor (ben sovint molt superior a la dels auditors); però, en realitat, no hi ha cap raó profunda per aquella tasca improba. És una catedral feta a les fosques.

I és que la veritat és tota una altra: la forma d'un simfonista és com la forma d'un organisme; tota ella és l'expressió d'una voluntat lliure que es cerca a ella mateixa. Cada autor dels colossos alemanys ha estat conseqüent amb ell mateix, i prou; llur forma no és cap doctrina, de la mateixa manera que un gat no és cap exemple per a un gos.

Vincent d'Indy, suara mort, és una de les víctimes més nobles d'aquesta recerca extemporània d'un Sant Graal que no existeix. Però, de tota manera, pot aplicar-se-li l'exemple de l'home que cercava un tresor que el seu pare li havia dit que hi havia

a l'hort casolà. No trobà or, però va remoure terra; i la terra es féu més fèrtil. Aquest era el tresor.

El tresor de Vincent d'Indy és la seva pedagogia; podrà discutir-se si ha fet bona música; però mai que ha millorat el món

Vincent d'Indy

musical per allò on s'ha estès la seva acció benefactora.

I, fet i fet, tants volums de ciència musical valen una bona simfonia.

ROSSEND LLATES

Teatre Català Novetats

GRAN COMPANYIA CATALANA

Direcció: C. CAPDEVILA

Avui tard: ESPECTACLES PER A INFANTS. A riure tothom amb l'obra de Josep M. Folch i Torres.

LES ARRACADES DE LA REINA

Nit:

Els tres pretendents d'Antònia

d'AVELÍ ARTÍS

Tres hores de rialla contínua

Decorat nou de BATLLE i AMIGÓ

Es despatxa a Comptaduria

Teatre Català Romea

COMPANIA VILA-DAVÍ

Avui dijous, a les cinc, la revueta per infants Les aventures d'en Titellera

Totes les nits a un quart d'onze

Ràdio Chicago. W. P. H. 15

Sorprenent novetat teatral. Emoció. Misteri.

Demà tard, popular, L'OSTAL DE LA GLÒRIA

SALÓ CATALUNYA
5.ª setmana
de la

La Mujer X

per
María Ladrón de Guevara
i sembla que va ésser ahir, el dia de l'estrena
Producció en espanyol. METRO GOLDWYN MAYER

Fantàsia

Dissabte
12

El conflicte dels Marx

pels «GERMANS MARX», els 4 Clowns musicals més graciosos del món i LILLIAN ROTH. - Rialles a l'engròs

ESTRENA

Es un film Paramount

SASTRERIA CAMISERIA F. VEHILS VIDAL
Plaça Universitat, 7
Portal de l'Angel, 34

Rebudes les darreres novetats del país i l'estranger. Tall i confecció insuperables, a preus sumament BARRATS

J. P.

Melcior Font ha traduït l'obra — del francès — en un català llisquet i castís. Res d'enfardec literari.

Tot i això, hom es pregunta: Després de l'èxit gros de *L'Hostal de la Glòria*, per què encara han d'acudir a les traduccions? No hi ha autors ací? Però aquesta qüestió ens complicaria encara l'existència.

J. P.

J. P.

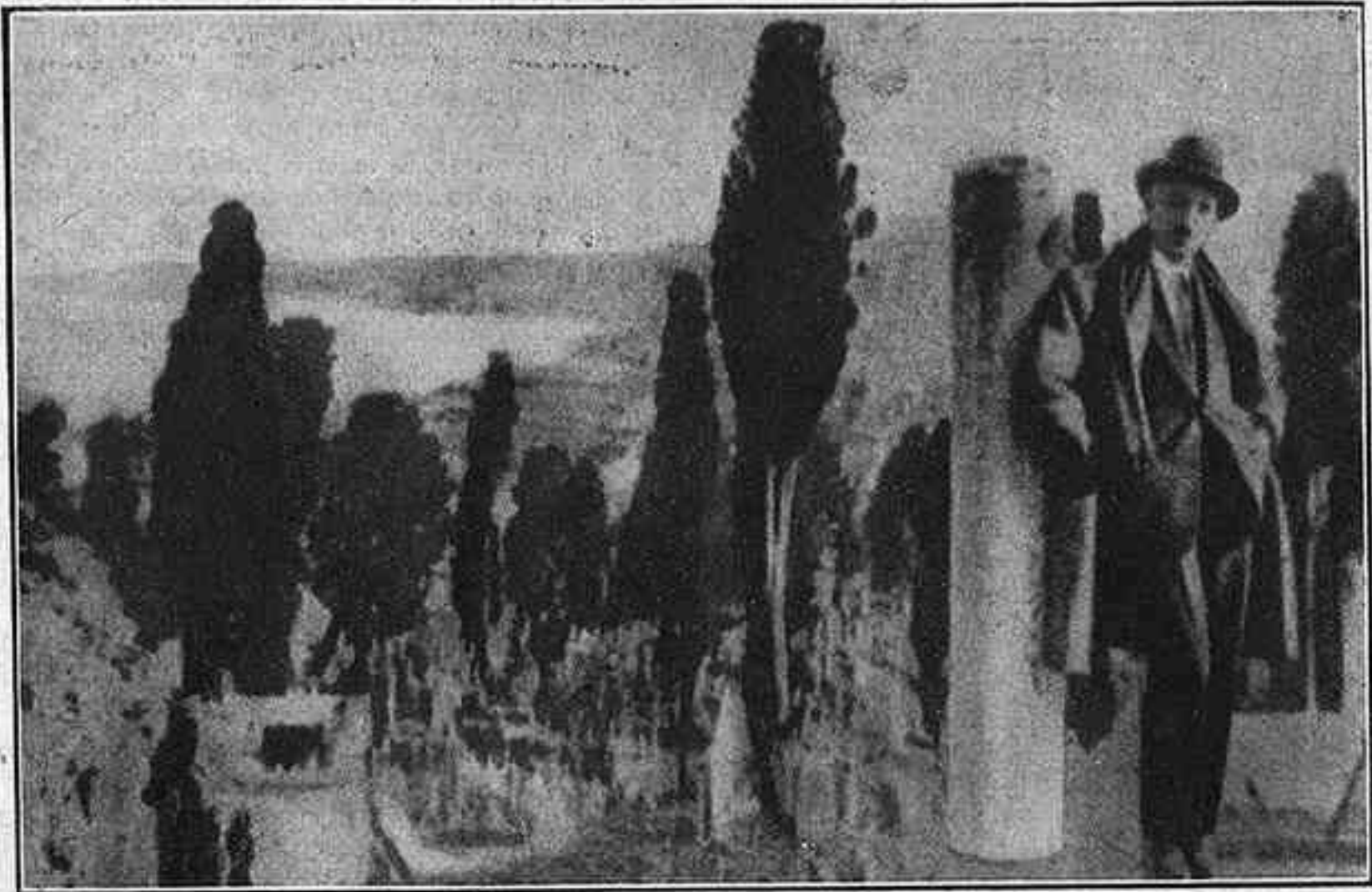

LES LLETRES

Literatura biogràfica

Emil Ludwig en el pròleg del darrer dels seus llibres editats per l'Editorial «Jugend» de Barcelona (*Genio y carácter*, 1931), planteja una qüestió apassionant, d'avui i de sempre: la de les relacions entre la història i la ficció. L'estudi té un redoblament d'interès perquè Ludwig aprofita l'ocasió per a contestar totes les insinuacions i tots els atacs que han estat escrits contra de la seva obra en nom de la historiografia. Escric que Ludwig contesti aquest atac de la

lada en la seva primera lliçó sobre la biografia, a Cambridge, l'any 1925. Segons Maurois, el biògraf no deu tenir ni tan sols un pla preconcebut de la seva obra. El biògraf deu limitar-se a dir: «Heus ací un home. Jo posseeixo sobre ell un cert nombre de documents i de testimonis. Vaig a fer un assaig per a dibuixar-ne un retrat veritable. Com serà aquest retrat? Jo no en sé res. No en vull saber res fins que sigui acabat.» (*Aspects de la biographie*,

Maurois a Constantinoble, seguint els passos de Byron

crítica; altres terrenys li serien menys fàgils: com aquell, per exemple, que feia dir a Benedetto Croce que Ludwig era el Maurice Dekobra de la biografia.

Ludwig ataca, en general, la concepció de la història bastida en una freda successió de fitxes i de documents. Aquesta història li interessa en el mateix sentit que interessa a l'escriptor el fabricant de paper o d'estilogràfics, per tal com li facilita instruments de treball. «Som tan poc ètics, diu Ludwig, dels col·leccionistes d'autògrafs, glossadors, crítics de textos i filòlegs (el treball dels quals hem d'utilitzar), com un home que volgués construir un pont pugui ésser-ho dels excavadors de les ribes, dels fonadors dels puntals, dels que junten els blocs o assenyalen els perills.» Aquest menyspreu arriba a ésser justificable en tots aquells medis científics on els arbres de la documentació no deixen veure el bosc de l'obra conjunta; on l'investigador considera la fitxa com a fita darrera, i, com en el pròleg de *L'île des pingouins*, finalment mor asfixiat per les seves pròpies papeteres. Tot el que sigui una incitació a la creació serà una incitació a la vitalitat.

A l'altre extrem de la freda investigació científica situa Ludwig la novel·la històrica que és objecte dels seus blasmes. Al centre de la línia que separa aquests extrems cal situar la biografia: «L'investigador, diu Ludwig, troba; el novel·lista, inventa; el biògraf, sent.» Aquesta qualitat — sensibilitat històrica — es resol en una jerarquització dels documents que fa que el biògraf no faci menyspreu de cap dels petits fets significatius de què Taine parlava. En canvi pot oblidar impunement — tot i provocar l'essgarripança del professor d'història — dades que no interessin a la formació espiritual dels personatges.

De totes maneres, Ludwig no es decideix pas absolutament pel camí de la ficció. La història — la veritat — li fa un respecte extraordinari. Simplement, ell demana per al biògraf la facultat per a jerarquitzar al seu gust les dades de la vida que està analitzant. L'essència del personatge, però, resta intangible. Un pas més i ens trobem de ple en la tesi d'André Maurois formu-

21.) Aquest mateix respecte demana Maurois per al novel·lista.

Potser la causa de tot això radiqui en un fenomen ja constatat, però que no ha estat il·luminat amb aquest tema. El biògraf d'avui no necessita — seria absurd que necessités — l'auxili de la fantasia, per tal com vivim un temps de passió per l'exacte i pel concret, en allò que fa referència a la història; (com al segle XVIII i al revés del segle XIX). Quant a la vida d'avui, l'home és un espectacle visible per a tothom. Ortega y Gasset ha parlat una vegada d'aquesta «socialització de l'home». «De cada dia, nota l'il·lustre pensador, s'adverteix a Europa una progressiva publicació de la vida. El carrer penetra en el nostre recó privat, l'envaïx i l'emplena de soroll públic.» Recordo l'aïllament amb què l'arquitectura antiga situava els homes en la seva llar. «Materialment — avui — no es deixa l'home sol, amb si mateix. Vulgui o no vulgui ha d'estar sempre amb els altres. La gran via i la placeta traspuen el seu xivarri anònim a través dels murs domèstics.» Certs gèneres molt estesos del periodisme — intervius, enquesta — assenyalen d'una manera immediata aquesta curiositat de l'home envers l'home que Ortega y Gasset comenta.

D'on arrenca aquesta curiositat? Si volem precisar una mica malifant-nos d'unes quantes anècdotes brillants haurem de retardar aquest fenomen a l'època romàntica. L'home primitiu — ens recolzem en el pensament de Worringer — té una obscura inconsciència de la seva posició orgànica en una regularitat vivent. L'home clàssic ja «no sent el món com una cosa aliena, inaccessible i saturada de mística grandesa, sinó com a complement viu del seu jo». Li agrada de descriure aquest món complementari de la seva personalitat.

El Romàntisme, amb el seu vessament cordial damunt de totes les coses fraternes, fa propius els homes. Els diaris íntims, els emocionaris es multipliquen. L'home es contempla i es despulla davant del mirall. Marichalar fa notar com tota la novel·la del segle passat és biografia, més o menys referida a l'escriptor. I bé: es dona un curiós fenomen; vivim, segons totes les aparences, en un període antirromàntic. Una sèrie de devocions típiques del segle XIX han estat eliminades i substituïdes per d'altres d'absolutament oposades. En canvi, la devoció per les biografies, per l'home concret, no desapareix, ans al contrari, es multiplica i s'irradia en una complexa sèrie de varietats. Caldria cercar una explicació d'aquesta persistència.

GUILLEM DIAZ PLAÇA

VARIETATS

Les malifetes de la novel·la

El crític alemany Bernard von Brentano ha emès darrerament — en el llibre *El capitalismo i les belles lletres* — unes severes apreciacions sobre la novel·la moderna, a la qual reprotxa d'haver absorbit tots els altres gèneres literaris: la poesia, l'assaig, la crítica, àdhuc la filosofia. Tot el que en altre temps fou general com a idea, com a concepció filosòfica — per exemple, els conflictes tràgics de Prometeu, d'Edip, d'Orestes —, la novel·la ho rebaixa a la categoria de simple fet divers, sense grandesa ni beutat veritables. La raó d'aquesta decadència, per Brentano, és evident: resideix en el nou gust del públic, «els baixos instints del qual, remoguts per la lectura dels fets diversos en els diaris, troben llur satisfacció en la novel·la.» Una altra causa és el descens general del nivell de la intel·ligència; ja no es llegeix per instruir-se, per experimentar fortes emocions estètiques, sinó per distreure's, per atordir-se, per obnubil·lar l'esperit. Els escriptors, si volen assolir algun èxit, han de satisfer aquest gust nou i escriure novel·les. I Brentano cita la frase de Bernard Grasset: «Fins passat un llarg temps no es podrà fer el compte de tots els moralistes, historiadors, psicòlegs, savis o poetes que la novel·la, en els nostres temps, desvia de l'esmerç útil dels seus dons.»

Naturalment, constatem les paraules de Brentano i de Grasset perquè, a més a més del seu valor informatiu, les trobem carregades de raó, almenys fora del nostre país. Ací, en efecte, no sembla que la novel·la hagi privat ningú d'un altre esmerç millor dels seus dons. I no ho diem perquè ens sobrin els novel·listes i els trobem a faltar en altres activitats.

Els «moderns»

Marcel Arland i Denis Saurat, a la N. R. F. (1.º de novembre), assagen de situar les promocions de joves escriptors i de precisar el sentit de la denominació d'*après-guerre* que vol ésser específica d'aquestes promocions. «La màscara de l'*après-guerre*, diu M. Arland, fou una anarquia de l'ètica i de l'estètica, un menyspreu de la literatura o, en els millors casos, una manca de confiança en ella. Una impotència per a sortir del propi esperit, horitzó únic, presó sense amor: una recerca de totes les anomalies sexuals i mentals; «un gust pel nou, el pintoresc, el monstruós i l'ínstabile». Arrencada la màscara — etapa de reconstrucció, hom troba una superior voluntat d'equilibri. Així condensa també Denis Saurat: «la sinceritat, el coratge, la recerca de l'etern, i l'abandó de la immortalitat del jo.»

La fi de la postguerra

Cada generació ataca la precedent. Ara, a França, toca el torn de rebre a la generació dita de la postguerra. Una enquesta entre els menys de trenta anys ho ha deixat ben clar: cal liquidar la postguerra i aquesta urgència no sols és proclamada pels joves, sinó per representants de generacions anteriors a la promoció de 1920, com Thibaudet, Valéry, Massis. Tothom reconeix que cal tornar a l'ordre i a l'equilibri. Però: quin ordre i quin equilibri?

Hom acusa la generació de la postguerra de no haver plantejat cap problema nou i essencial, i, per consegüent, de no haver-lo resolt. «La gran feblesa de la postguerra — ha dit Jean Maxence — és d'haver donat obres més brillants que no pas sòlides.» Pot afegir-s'hi el que diu Massis de la prujia dels escriptors a examinar-se, a poar en els baixos fons més tèrbols de llur ànima: mena d'exaltació de l'individualisme que porta de dret a la desagregació de la consciència. Amb tot, cal reconèixer que la literatura dels darrers anys ha adquirit un caràcter que en cap altra època no es troba tan afirmat: la sinceritat. La importància d'aquesta aportació serà segurament evaluada amb justícia dintre d'alguns anys; potser fins constituirà, als ulls de la posteritat, el valor distintiu de la nostra època.

Ara bé: on va i què promet la generació de 1930? Valéry i Thibaudet pensen en un nou classicisme. «Aquest període de la postguerra pot aparèixer com un romanticisme — diu Valéry —. En té tots els caràcters. És el romanticisme de 1920-1930. Més tard vindrà certament un classicisme, ja que classicisme no és sinó posar en ordre uns elements desordenats, i suposa un romanticisme anterior. Però no sé pas què podrà ésser el classicisme en 1935.»

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 17218

Llegiu el nou llibre de
Joan Estelrich

DE LA DICTADURA A LA REPUBLICA

Preu: 5 pes.etes

Administració i venda:
Llibreria Catalònia
Ronda de Sant Pere, 3

ELS PREMIS LITERARIS

Del Nobel al Crexells

Sembla que els darrers mesos de l'any sigui l'època dels premis literaris, començant pel Premi Nobel, acabant pel Crexells (que deu ésser, dit sigui sense cap ombra pejorativa, un dels de menys ressò universal), i passant almenys pel Goncourt. El Nobel ja ha estat concedit fa dies, com els diaris no es deuen haver descuidat de portar. El Goncourt, també: dilluns passat,

E. A. Karlfeldt

i a un autor en el qual cap probabilista havia pensat. El Crexells serà atorgat diumenge vinent.

El sorprenent del Premi Nobel d'aquest any ha estat la seva adjudicació abans de la data acostumada i el fet que s'hagi concedit a un mort, és a dir, que les 173.206 corones a què enguany s'eleva el premi, beneficiaran els successors del poeta suec Erik Axel Karlfeldt, ben poc conegut fora d'Escandinàvia.

Tant un fet com l'altre — el de l'avanç de la data i el de l'atribució a un autor difunt — han alçat algunes crítiques. Però, quant al segon, l'Acadèmia Sueca ha procedit estatutàriament, ja que la candidatura de Karlfeldt havia estat presentada en vida del poeta.

Karlfeldt, nascut el 20 de juliol de 1864 d'una família rural de Dalecàrlia, deixà la pagesia per estudiar carrera; però en el seu fur interior no acabà mai de perdonar-se el que ell creia una traïció a la raça pagesa. Fou professor i bibliotecari i consagrà els seus lleures a la poesia. A quaranta anys entrà a l'Acadèmia Sueca, de la qual fou nomenat, en 1907, secretari perpetu.

Les seves obres més populars són *Poemes de Fridolin* i *Imatges de Dalecàrlia*. Fridolin, el poeta rústic, després ciutadà, i finalment rústic altre cop, és Karlfeldt mateix, pagès tornat ciutadà que acaba sentint la crida de la terra. El seu pas per la ciutat li serveix per renovar la prosòdia sueca i eixamplar el vocabulari de la llengua sueca. Sembla que és aquesta riquesa mètrica i lexicològica de Karlfeldt una de les majors dificultats de l'assequibilitat de la seva obra per un lector estranger.

Hostil a tota metafísica nebulosa i a l'anàlisi més o menys turmentada de l'ànima humana, Karlfeldt accepta la vida tal com es presenta als seus ulls en el paisatge dalecàrlia. Però no s'accontenta de solament fruit de l'hora present, sinó que s'aboca al passat, i no al passat gloriós i de gestes guerreres, ans al passat tradicional, les costums ancestrals, la fe ingénua, del camperol suec.

El 8 d'abril darrer moria, i la seva mort, bé que molt sentida en els països escandinaus, passà gairebé desapercebuda a l'estranger.

***

Quant al Goncourt, declarem no conèixer el llibre de Jean Fayard que aquest any se l'ha endut. Els fabricants de profecies es decantaven més aviat per *Vol de nuit*, d'Antoine de Saint-Exupéry, un aviador de l'Aéropostale que deu a Gide la publicació del seu primer llibre: *Courrier Sud*. Però ha resultat que les bones senyores del Premi Fèmina, que s'atorga pocs dies abans del Goncourt, van decidir premiar *Vol de nuit* i els jurats del Goncourt s'han hagut de decantar per un altre llibre amb el qual a penes es comptava.

***

I, pel que fa a nosaltres, tenim a tocar l'adjudicació del tercer Premi Crexells, la màxima distinció literària de l'any, segons frase estereotipada en la premsa catalana.

Parlar del Premi Crexells pot ésser equivalent a ficar-se en un esbarzer, i ho ha estat en determinats moments. Però això succeïa sobretot en èpoques en què, a falta de gran cosa més, a penes es parlava sinó de literatura i res com ella no semblava que interessés tant. L'any passat, pel que fa a l'interès públic, el Premi Crexells topà amb una competència important: la sublevació de Jaca. Aquest any, en què la re-

presa de la vida política sembla haver-se traduït en un desinterès per la literatura, no és gaire probable que el Premi Crexells aixequi grans polèmiques. Potser els que es planyien de l'enrenou armat alguna vegada al voltant del Premi, enyorin ara les discussions i àdhuc les invectives: al cap i a la fi, aquest estat passional beneficiaria la literatura interessant-hi una gran part de públic insegur, l'atenció del qual s'ha distret fàcilment cap a altres manifestacions, la qual cosa prova que era una atenció més accidental que substancial.

No intentarem ni el més mínim intent de profecia. Tot el que en aquest lloc es digués com a possible o com a probable, adquiriria als ulls del lector un caràcter oficiós, tant com indiscret. I no interessa fer les naturals susceptibilitats ni alimentar les més naturals esperances dels concursants amb apreciacions a priori.

Només ens sembla útil fer algunes remarques per refrescar la memòria del lector, el qual, d'altra banda, pot haver seguit en aquestes mateixes pàgines la història del Premi Crexells, al qual hem dedicat sempre una atenció que no creiem desproporcionada.

El primer any, 1928, el Premi quedà desert, per l'acció combinada d'una insuficiència del reglament i d'un excés d'escrúpols dels jurats. No es pogué resoldre un empat entre *Cartes de l'Imy*, de Josep Pla, i *Vida interior de l'escriptor*, de Joan Puig i Ferrer.

Consistent la finalitat del Premi a premiar la millor obra d'imaginació en prosa, de preferència novel·la, de l'any — essent, per tant, un estímul i no una consagració, — es va creure millor modificar el reglament, que no permetia deixar desert el Premi dos anys seguits, no permetent-li de deixar-hi mai, establint, perquè aquesta funció tingués un òrgan adequat, un sistema de votacions que fes impossible els empats i condusís, inevitablement, a la designació d'alguna de les obres inèdites presentades o de les publicades durant l'any del Premi, que comprén des del dia primer d'octubre al darrer de setembre de l'any següent.

Sota aquest reglament treballà el jurat l'any 1929, en el qual l'única votació que calgué donà el resultat de cinc vots per a *El cercle màgic*, de Puig i Ferrer, un vot per a *Fanny*, de Carles Soldevila, i un altre per a *Entre flames*, de Joaquim Ruyra.

L'any passat, *Laura a la ciutat dels sants*, de Miquel Llor, obtingué el Premi amb cinc vots, i *L'amor retrobat*, de Carles Capdevila, aconseguí dos vots.

Havien compost el jurat, aquests tres anys, el senyors Pompeu Fabra, Carles Rahola, Agustí Calvet, J. M. López-Picó, J. M. Junoy, Carles Riba i Just Cabot. El darrer any, però, en substitució del senyor Calvet, absent, hagué d'actuar el senyor V. Solé de Sojo.

Segons el reglament, calia renovar el jurat, i així es féu, introduint algunes modificacions en la seva formació. Actualment, el jurat és de renovació semiautomàtica, car en formen part els autors que són successivament premiats. Però havent-n'hi sols dos que reunissin aquesta condició: J. Puig i Ferrer i Miquel Llor, el secretari de la Comissió gestora, Carles Capdevila, ocupa un lloc en el jurat, en espera que el premiat aquest any el reemplaçi. El jurat que diumenge haurà de decidir es compon, doncs, a més a més dels tres esmentats, dels senyors Alexandre Plana, V. Solé de Sojo, Estanislau Duran Reynals i Just Cabot, reelegit secretari del Jurat per un període de cinc anys.

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS

F. FERRER AYMAR

Clarís, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA

Unió de Fotogravadors

Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

LES ARTS - DISCOS

Les exposicions municipals

El nostre Municipi ha acordat reprendre les exposicions municipals d'art i ha delegat aquesta funció a la Comissió de Cultura; aquesta ha encarregat l'organització de les dites exposicions a la Junta de Museus. Per fi, en iniciar la Junta de Museus aquesta feina, s'ha vist sobtada per una demanda dels artistes, o d'un sector de les nostres arts, en virtut de la qual les exposicions municipals d'art, si bé han d'ésser pagades i administrades per l'Ajuntament, haurien d'ésser organitzades pels propis artistes, exclusivament per ells. No es pot demanar un major absurd, a Catalunya avui dia una exigència així és realment un absurd. Així i tot, la magnanimitat de l'Ajuntament ha anat fins acceptar aquesta demanda d'un cert sector artístic sempre que vagi signada per una trentena de signatures d'artistes coneguts.

Jo he estat pregat de posar la meua signatura a una tan singular sol·licitud, i hi he accedit de bona gana, a desgrat de l'absurd. Hi he accedit per companyonia i per altres raons de delicadesa que no són per referir-les en aquest lloc. Però he accedit tot fent constar l'absurd amb les següents raons:

Els artistes catalans no estan capacitats per a una empresa així. Ni en tenen l'habitud; ni es troben entre nosaltres artistes prou independents per a distreure el molt i continuar temps que cal dependre durant tot l'any per tal de mantenir un organisme tan complex i delicat com l'organització de les exposicions nacionals d'art modern, i molt menys per a organitzar les exposicions d'art estranger que estan compreses, segons tinc entès, en el programa encara inèdit de la represa d'exposicions municipals d'art. Si a aquestes feines s'afegeix la d'organitzar exposicions retrospectives d'artistes catalans i l'edició de monografies d'aquests artistes, tal com feien els ajuntaments barcelonins pre-dictatorials, aleshores no cal dir si augmenten les dificultats que els artistes esmentats s'imposen amb l'organització de les exposicions.

La divisió de les exposicions en qüestió, tal com la proposen els artistes reclamadors, la divisió en exposició acadèmica i exposició d'art avançat, l'una oberta durant la primavera, l'altra durant la tardor, amb jurats i organismes peculiars a cadascuna, no solventarà pas el problema de les incompatibilitats, problema que certament es planteja a totes les ciutats d'art, però que a la nostra terra és més greu, més irreductible i feroç que arreu. A Catalunya les divisions entre artistes no es limiten pas a les d'avançats i tradicionalistes, sinó que aquestes mateixes es troben subdividides en moltes d'altres, encara més implacables, tot i la llur identitat. És justament aquest aixemicament d'agrupaments d'artistes el que obliga més aviat a organitzar exposicions municipals úniques, el que reclama una direcció ben reforçada d'oficialitat, enc que fos amb poca intervenció de l'element oficial, mentre ella es troba al cap, responsable i provident a tota hora i reguladora desinteressada del cúmul de passions que aquesta mena d'empreses carregen.

Els «Salons» de París, model emulador dels nostres artistes reclamadors, són certament organitzats pels propis artistes, tot i que alguns d'aquells «Salons» reben subvencions del Municipi o de l'Estat. Però, ultra que els artistes de França estan d'anys ha organitzats en «Salons» amb lo-

cal propi, oficines i altres elements d'actuació constant, no atorga iguals drets el fet de percebre una petita subvenció com el de percebre l'import de totes les despeses d'organització, ultra els cabals que representen el pressupost de premis, adquisicions i edicions d'art que el nostre Ajuntament sembla oferir. L'Ajuntament, la Comissió de Cultura o la Junta de Museus es trobarien en una situació com qui diu humiliant en accedir a aquesta demanda dels artistes reorganitzadors. I, posats en tal situació els esmentats organismes, podrien aconseguir de manera passiva (i enc que fos inconscientment) que amb l'organització de les exposicions municipals a mans dels artistes els inevitables conflictes que sorgirien s'augmentessin i s'agreugessin.

La vida artística catalana no és tan intensa ni tan socialitzada que autoritzi l'organització de dues grans exposicions anuals de pintura i escultura nacional, i molt menys que permeti posar a mans dels artistes aquesta organització. Però el més greu, el més inadmissible d'aquest projecte de represa de les exposicions municipals, tant si les reprèn directament l'Ajuntament com si aquest en delega l'organització als propis artistes, és justament el caràcter nacional que ara se'ls vol donar i que tingueren abans de la Dictadura. En una gran nació on l'art és múltiple i original, on no tots els artistes poden exhibir-se, on els que s'exhibeixen no poden ésser apreciats per la gran part del públic que no té accés a les sales i galeries d'art instal·lades a molts quilòmetres de distància les unes de les altres en les colossals urbs multimilionàriament habitades, en aquestes grans nacions una o diverses exposicions nacionals d'art tenen certament una vàlua excepcional i són esdeveniments considerablement interessants. A Barcelona, no. A Barcelona ens coneixem tots. El públic amateur freqüenta en un sol dia les deu o quinze exposicions que es renoven setmanalment; i en aquestes exposicions hi admira o repudia tots els artistes que puguin concórrer a les exposicions nacionals o municipals, i encara uns quants més; i això amb la particularitat que les obres exhibides en les galeries públiques durant tot l'any són les millors de cada artista expositor, i les que els mateixos artistes destinen a les exposicions nacionals, quan es dignen enviar-n'hi, són les pitjors. Tots sabem això per experiència repetida; i encara sabem més; sabem que a les exposicions nacionals no concorren molts dels artistes més qualificats. De manera que la supressió de les exposicions amb caràcter de nacional no priva el públic d'admirar tota la producció dels nostres artistes, no priva els artistes d'exhibir totes llurs obres i de vendre-les si a mà ve. El que més interessa el públic i el que hauria d'interessar principalment els nostres artistes és les exposicions municipals d'art estranger, antic i modern, i les exposicions retrospectives del nostre art, ultra l'edició de biografies i monografies dels nostres artistes preterits i del nostre art antic. No és convenient tampoc l'organització d'exposicions d'art català a l'estranger: el nostre art no ha aconseguit encara la força ni la personalitat que li són indispensables per a interessar els públics *connaisseurs* estrangers. Ho sé per experiència directa.

Seria un greu error dels nostres artistes i una prova palesa de decrepitud posposar el desig de veure i tocar les obres dels mestres estrangers contemporanis i antics, l'art extremoriental i tantes altres meravelles de l'art de totes les terres, a la cupiditat d'una venda eventual en les exposicions municipals. El nostre museu d'art modern pot trobar altres avinenteses més asserenades d'augmentar el seu fons de pintura, de dibuix i d'escultura, i, tots plegats, públic i artistes, tenim molt per aprendre.

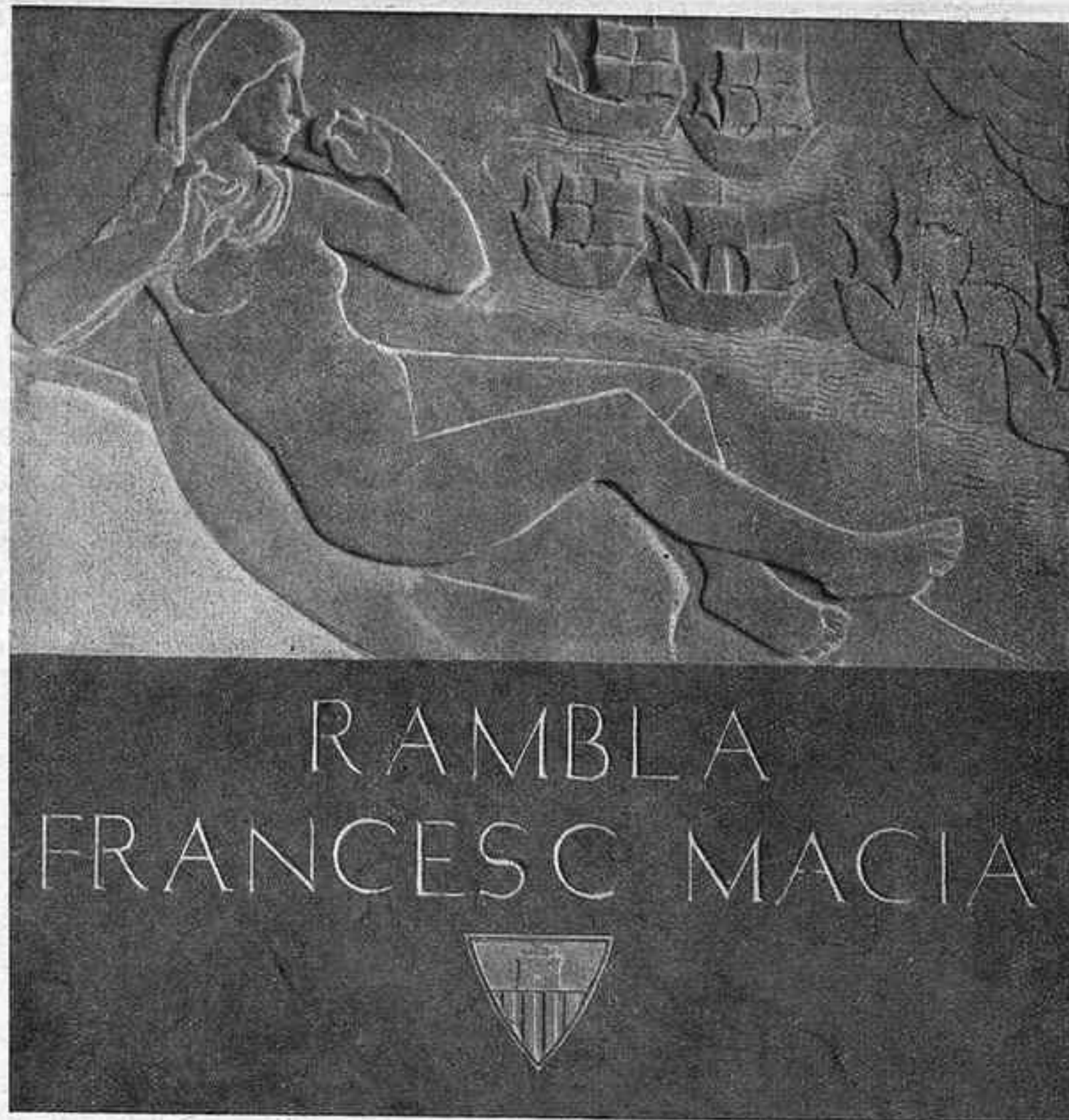
JOAN SACS

Actualitats PROJECTOR

Syra

Es el nom d'una nova Sala d'exposicions recentment inaugurada. En les vitrines del vestíbul, bibelots i peces d'art decoratiu acuradament seleccionades; les sales reservades a exhibicions estan ben il·luminades

ha quedat plasmat amb una precisió impressionant. I és que Rebull, com tots els bons escultors que saben l'ofici, treballa la matèria amb un sentit de profunditat, i en comptes de modelar, tan sols, les accidentacions del model, construeix cada vegada tots els elements d'aquest model d'u-

Baix relleu de Joan Rebull

i agençades amb bon gust; un conjunt força agradable.

Si el continent és apreciable, el contingut és excel·lent. Inaugurar una galeria d'art amb escultures d'Angel Ferrant i dibuixos de Francesc Domingo demostra el bon criteri dels dirigents de la casa Syra. No creiem necessari repetir els elogis a què són mereixedors aquests dos artistes; els dibuixos i les escultures segueixen constatant les remarcables qualitats de llur habitual producció. Però, en canvi, voldríem aprofitar la inauguració d'aquesta nova galeria per insistir i repetir el que hem dit altres vegades.

Al nostre entendre, el comerciant que s'empenh a la direcció d'una nova sala d'exposicions contrau una responsabilitat artística que no duria mai eludir. El dirigent d'una galeria ha de tenir el seu criteri artístic, sigui el que sigui, però «un criteri». Llogar la sala al primer que es presenti, podrà ésser una solució comercial (al nostre jutj, deficient), però no podrà, després, atorgar cap finalitat educativa a la seva actuació.

Instal·lar una botiga és un negoci. Ben entès. Però si una botiga anunciada amb el prestigiós nom de galeria d'art només ha d'ésser un negoci, sense cap orientació ni criteri respecte el fet artístic, aleshores totes les gasetilles que successivament anirà enviant a la premsa diària en nom de la cultura i el cultiu de l'art, són un tracte de favor en detriment dels negocis d'altre mena. I ara que ve a tomb, voldríem recomanar als directores de les nostres galeries d'art una certa contenció en el redactat i profusió d'aquestes gasetilles. Els lectors de les seccions artístiques dels diaris i tots els artistes assenyats els ho agrairan.

La galeria Syra comença la seva vida amb els millors propòsits i una bona orientació. Li desitgem un seguit d'encerts i vida pròspera.

Baix relleu de Rebull

Amb motiu de l'homenatge de la ciutat de Vilanova al President de la Generalitat, l'escultor Rebull ha executat un admirable baix relleu. En aquesta obra el mestratge de Rebull es manifesta amb tota la seva plenitud. El nu de dona, tot i ésser explicat amb les limitacions d'un baix relleu,

na manera vertebrada i després segueix, com a conseqüència, aquell modelat que, els escultors que no entenen l'escultura, tenen com a única aspiració i refugi.

La Rambla de les Flors

En l'exposició iconogràfica de la Rambla de les Flors que actualment es celebra en els soterranis de la plaça de Catalunya, hi ha els projectes presentats al concurs per a un model de taulells per vendre flors. Cap d'aquests models no és un model que compleixi les condicions d'estètica urbana indispensables per a un lloc de tant compromís.

Reconeixem que el tema és difícil de solucionar. La Rambla és la nostra primera via, i cal, per tant, tractar-la com es mereix. L'Ajuntament ha estat encertat en convocar aquest lliure concurs, però ho estarà més encara si el declara desert. Ara bé, el problema de trobar una nova forma de taulells s'ha de resoldre per així complaure les justes demandes de les floristes. Després del fracàs d'aquest concurs, l'Ajuntament hauria de recórrer a la comanda directa i retribuïda. Al meu entendre, es podria encarregar aquest projecte al Foment de les Arts Decoratives i al grup d'arquitectes joves G. A. T. C. P. A. C.

Cada entitat podria nomenar els membres més indicats per resoldre el model esperat. I després, un jurat solvent triar el més reeixit.

Gausachs

A les Galeries Laietanes, Gausachs exposa una sèrie de dibuixos, la major part dels quals són de l'Alt Aragó. Feia temps que aquest artista no havia exposat. Esperem que d'ara en davant serà més generós en exhibicions de les seves obres. Un artista de la sensibilitat afuada com Gausachs ha de situar-se en el lloc distingit que li pertoca. Sembla que Gausachs retorna a la pintura objectiva, després d'un període d'experiències i recerques subjectives. Un retorn, però, que no és cap claudicació, sinó més aviat una superació. Esperem la seva exposició de pintures per comentar tal com es mereix l'obra remarcable de Gausachs.

MÀRIUS GIFREDA

Ovidi i Picasso

Jean Cassou, a *Les Nouvelles Littéraires* ens dona notícia d'una nova edició d'Ovidi decorada amb dibuixos de Pau Ruiz Picasso. Confessem que no ens ha produït cap estranyesa el lligam d'aquests noms, en aparença tan allunyats per la cronologia.

Ben mirat, hi ha en tota l'obra del pintor franco-andalús-català un empelt de classicitat perdurable. Eugeni d'Ors ha parlat de l'*italianisme* de Picasso. És a dir, del seu amor a la claredat i a la simplicitat; del seu gust per la línia ferma, lliure de nuanques nòrdiques. És amb aquest pensament que Menéndez Pelayo oposava la *claridad latina* a les *nieblas germánicas*. El Nord al Sud.

En aquesta edició es subratlla una vegada més el signe classicitzant, constructiu, del nostre temps. Dins l'etapa de reconstrucció que substitueix els *ismes* de la primera postguerra, la figura de Picasso torna a reprendre una posició senyera, com la que tenia abans de la crisi espiritual 1918-1930, que Crémieux anomena etapa d'inquietud.

Violins d'Ingres

Una revista il·lustrada publica unes teles al pastell amb què don Jacinto Benavente assaja les seves facultats pictòriques. Com don Antonio Maura, Benavente esmerça el temps que li deixa lliure el culte del verb per a dedicar-se a allò que no ha estat fet per a ell. És el cas etern del violon d'Ingres que es repeteix i es repetirà fins a l'eternitat.

Els assaigs pictòrics de Benavente són horribles. Com que coneixem el seu humor i la seva ironia mofeta, sabem que els nòts han estat fets en broma; potser, fins i tot, imitant qualche isme pictòric passat de moda. La mala traça de les teles és una mica sospitosa. Hi ha, però, un detall més greu. Benavente ha llençat una vegada més la notícia que deixa d'escriure per al teatre. La consternació han estat general, com de costum. Ràpidament, com de costum també, s'han iniciat les rogatives perquè el mestre torni a reprendre les seves tasques habituals. Sembla que, a darrera hora, Benavente ha fet somriure aquella careta de Mefistòfeles petit, de diabolino una mica acabat i ha promès formalment tornar a escriure per al teatre. Els benaventins de tot el món han respirat. Però és que ells creien que un home com Benavente, que ha triomfat cent vegades al teatre, podria deixar d'escriure per un acte de la seva voluntat? Que es tranquil·litzi els seus admiradors.

Altament, caldrà descoratjar-lo: — per pura precaució — de les seves habilitats pictòriques. No fos cas que, momentàniament decebut de la carrera de Shakespeare o de Shaw, temptés la glòria d'Angélico o de Picasso.

En definitiva, sembla ben provat que si per alguna cosa ha nascut don Jacinto és per a fumar cigars de primer ordre i per a escriure obres de teatre, no tant de primer ordre.

«Saison persane»

A París s'anuncia amb una publicitat estrepitosa la *saison persane*. Després de la comentadíssima exhibició d'art persa que tingué lloc a Londres l'any passat, aquesta repetició general no ens sorprèn.

Un occidentalista a ultrança podria donar la culpa al senyor comte de Keyserling d'aquesta intervenció de l'Orient — del *verté de l'Orient* — damunt la clara, freda, matemàtica i cerebral civilització d'occident. Després de Baudelaire, intoxicat d'opi, semblava que l'Orient s'havia allunyat. Tornarà a haver-hi un *perill groc*, com per a l'Europa d'ahir o com per a l'Amèrica d'avui?

L'Orient sempre ens farà més por que goig. I darrera cada *chinoiserie* sempre veurem el ganivet clavat a l'esquena de la energia d'Europa.

Feu fer els vostres gravats a

Fotogravats Exprés

IGUALADA, 6 (Gràcia)

Telèfon 76935

ESPECIALITAT EN LA MIDA

Jaume I, 11 Telèf. 11655

AFISA

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIUS

Laietana, 18, Pral. B. - Barcelona

QUI NO S'ACONSOLA...

—He estat a punt de trobar feina, i per celebrar-ho he comprat un vestit i un parell de sabates.

(New-York World Telegram)

MIDA DE PRECAUCIO

—No vull pas que em donin vacances. S'adonarien que poden estar-se de mi.

(New York World Telegram)

LA MALA DISTRIBUCIO DE LES MATERIES

Al Brasil fan carbó del café

A Alemanya fan café del carbó

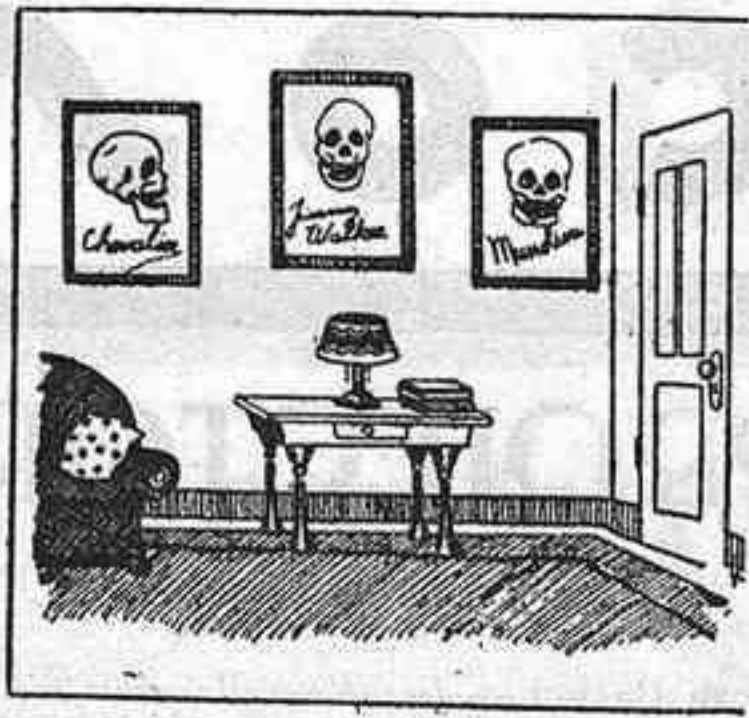
(Vorwärts, Berlin)

—Quina edat té, senyora? De pressa, contesti! Cada segon que passa és més greu el seu cas!

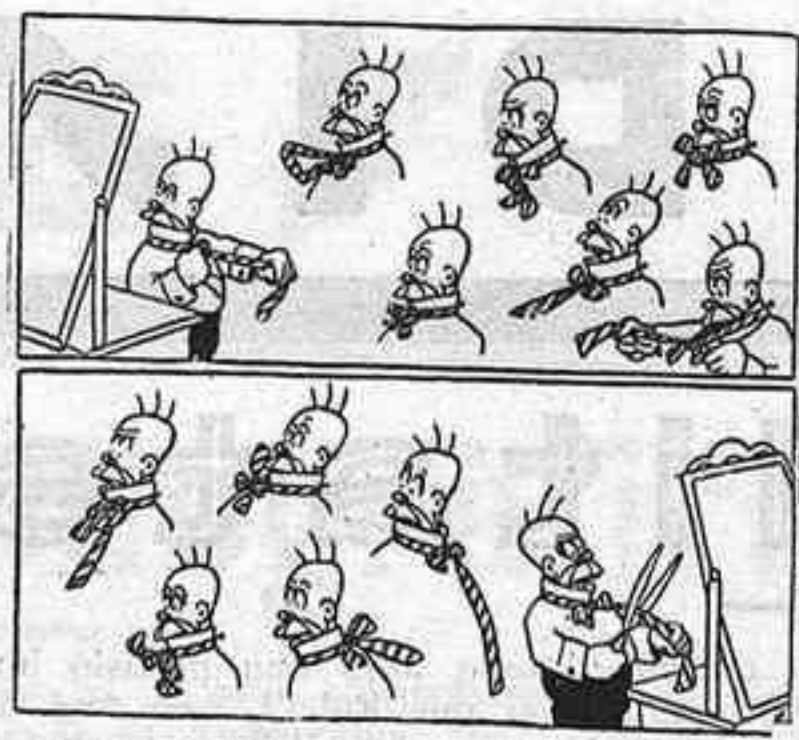
(Dimanche illustré, París)

Fotografies dedicades en el saló d'espera del radiòleg.

(Life, Nova York)

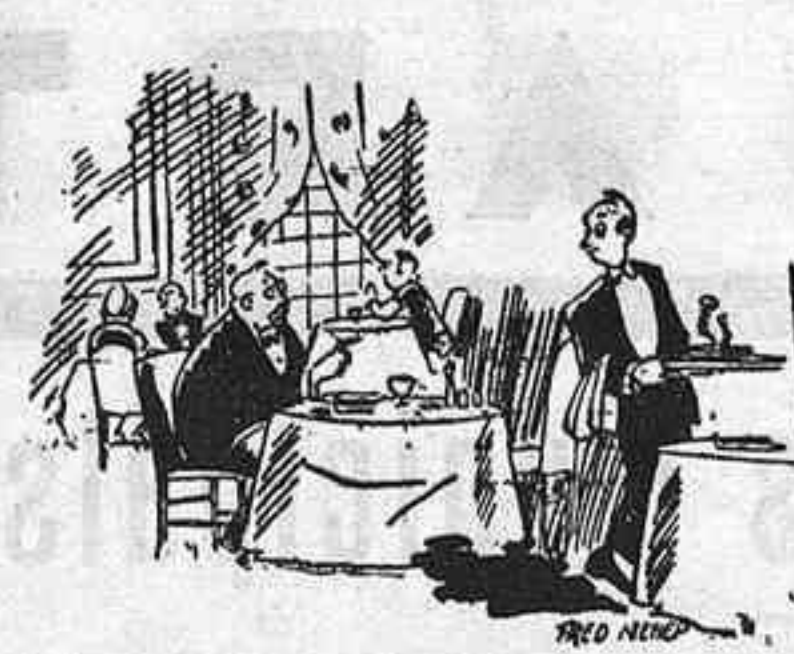

El nus de la corbata, per Adamson (de l'àlbum publicat per Stock, París).

—Senyor: què li ha semblat el nostre nou cocktail?

(Life, Nova York)

SEPARACIÓ DE PODERS

—Quina hora és?
—Perdoni, no sóc jo el que serveixo aquestes taules.

(Life, Nova York)

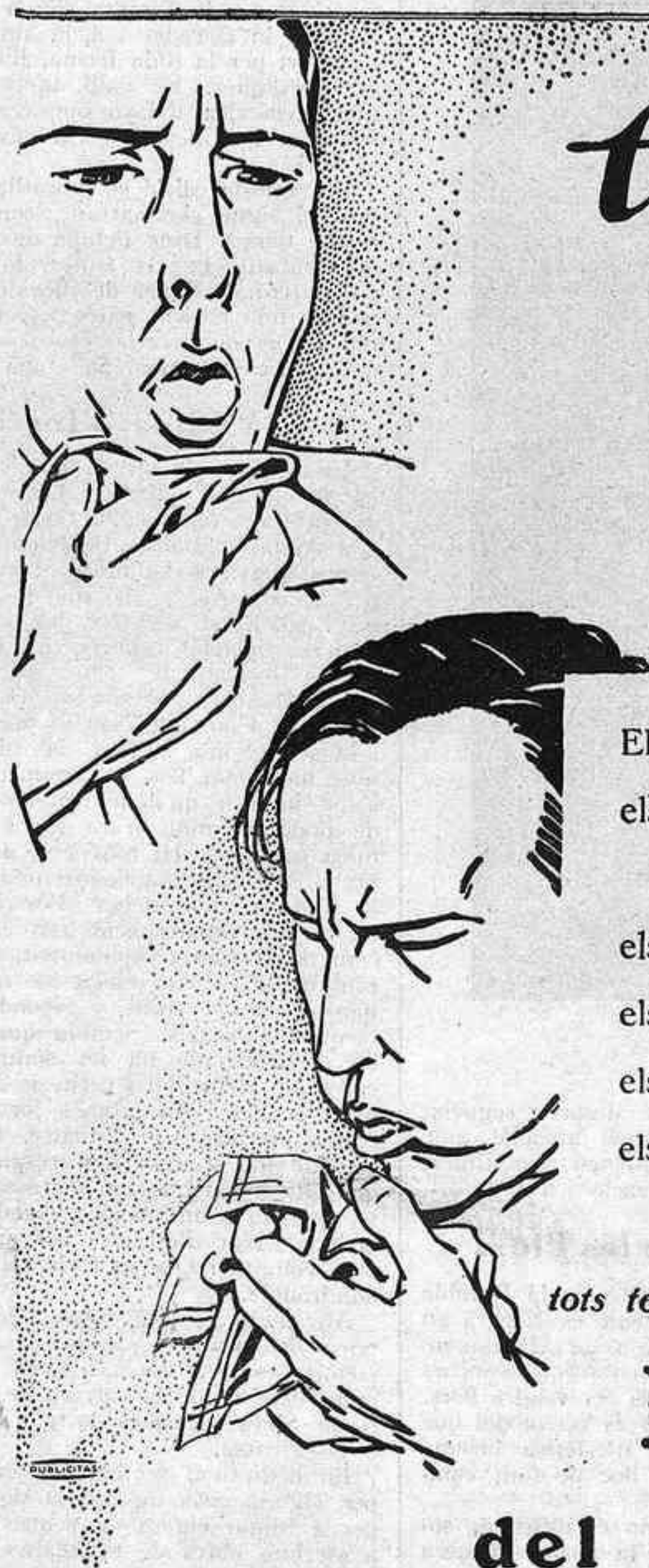
ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS
ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU

VERDAGUER I CALLÍS, 3, 5 I 7
(D'AVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGÀNCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARRECS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON

14856

*tots
tenen
tos...*

ELS que pateixen de bronquitis,
els que són propensos a cadarns i
refredats,
els que fumen amb excés,
els convalescents de grip i pulmonies,
els que tenen irritació de gola,
els que treballen en un medi de pols o
de humitat:

tots tenen tos i l'han de combatre prenent

Pastilles del Dr. Andreu

que descongessionen les mucoses respiratòries
i faciliten l'expectoració. Famoses arreu del
món.

¡Demaneu la nova capsula d'UNA PESSETA!

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

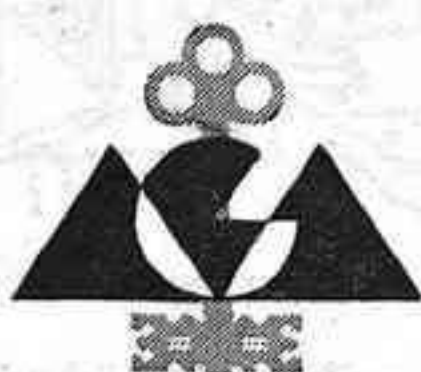
mudes i sonores - patent núm. 121288 - aplicades al
servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"Agencia General de Anuncios"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur
per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

**200 cinemes en ciutats i poblacions
de categoria**

Fontanella, 10, 1.ª, 2.ª.-Tel. 16606
BARCELONA

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.ª
MADRID

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telegr.: "Carbur"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 75015

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: **OXIGEN 99%**; DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: **ACETILEN DISSOLT**, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: **FERRO MANGANES** i **FERRO SILICI** :: **SOCARRIMAT** i **SECAT** de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: **CALEFACCIÓ INDUSTRIAL** de laboratoris i domèstica :: **GENERADORS**, **BUFADORS**, **MANOMETRES**, materials d'aportació per la **SOLDADURA AUTOGENA**

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

AGULLES GIOCONDA

Si voleu obtenir el màxim so del disc i el mínim desgast, useu sempre agulles GIOCONDA. Cada agulla porta el nom gravat. Capsa de 200 agulles 2'50 ptes.

Venda a l'engros:

A. GUARRO
RAMBLA CATALUNYA, 7

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'**Albuminúria**,
Lítiasi úrica (mal de pedra),
Bronquitis parenquimatoses,
Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn en ampolles de litre i mig
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

Carrer Hospital, 32 | Salmeron, 133

Anuncieu a MIRADOR

PASTILLES ASPAIME

GUAREIXEN RADICALMENT LA

TOS

PERQUE COMBATEN LES SEVES
CAUSES:

COMPOSICIO:

Sucre, llet, h., 5 ctgs.; extracte regalèsia, 5 ctgs.; extracte diacodi, 2 milg.; extracte medul·la vaca, 3 milg.; Gomenol, 5 milg.; sucre mentonissat, quantitat suficient per a una pastilla.

Catarros, ronqueres, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma i totes les afeccions en general de la gola, bronquis i pulmons

Suscriviu-vos a MIRADOR

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr. ....

que viu a .....

carrer..... n.º..... es subscriu a **MIRADOR**

del preu fixat de **3'50 ptes.** trimestre.

de ..... de 193.....

Signatura